

Plavalni klub Cerkno

Cerkljanski plavalci so v zadnjih dveh desetletjih nastopali na 400 tekmovanjih in osvojili preko 400 odličij, med njimi 30 državnih naslovov.

Krajevna skupnost Cerkno

Krajevna skupnost, ki združuje Cerkno, Labinje, Poljane, Čeplez in Planino, se ponša z bogato zgodovino, ki sega v čase, ko so našim krajem gospodovali Rimljani.

Tone Partljič: »Berite Bevka, tudi knjige, ki ste jih morda nekoč že prebrali. Saj tudi pesmi poslušamo večkrat. Morda boste zdaj v njih našli drugačna sporočila.«

CERKLJANSKE NOVICE

ČASOPIS OBČINE CERKNO ■ LETNIK 2 ■ ŠT. 5 ■ SEPTEMBER 2015 ■ www.cerkno.si

Ob prazniku bodo podeljena občinska priznanja

Helena Pregelj Tušar

Občina Cerkno v spomin na slovitega matematika dr. Franca Močnika in ustanovitev Vojkove brigade, prvega oktobra praznuje občinski praznik. Na slavnostni seji Občinskega sveta, ki bo na praznični dan potekala v Cerknem, bo župan **Jurij Kavčič** podelil nagrade in priznanja zaslužnim občankam in občanom ter imenoval častnega občana.

Komisija za priznanja in nagrade Občine Cerkno je med vsemi prispelimi predlogi izbrala tri prejemnike Bevkovih nagrad za leto 2015, in sicer: **Mladinsko društvo Vidaunk**, **Športno društvo Pedal** in **Kmetijo Na Ravan**. **Brane Brelih** bo za dolgoletno pedagoško delo pri Šolski radioteleviziji v Osnovni šoli Cerkno nagrajen z Bevkovim priznanjem za leto 2015. Na pragu tretjega desetletja svojega delovanja bo Občina Cerkno imenovala tudi častnega občana. Ta naziv bo podeljen akademskemu glasbeniku in vsestranskemu umetniku **Ljubenu Dimkaroskemu**, ki je glas o znameniti piščali iz arheološkega najdišča Divje Babe I med Šebreljami in Reko razširil po vsem svetu ter s poglobljenim raziskovanjem dokazal izjemne izrazne zmožnosti doslej najstarejšega odkritega glasbila na svetu.

Občinski nagrajenci bodo prejeli priznanja in nagrade, poimenovane po rojaku, pisatelju, publicistu in politiku **Francetu Bevku**. V spomin na 125. obletnico njegovega rojstva in 45. obletnico smrti so številne ustanove in društva s Cerkljanskega v tem mesecu pripravile bogat program prireditev pod skupnim naslovom Bevkovi dnevi.

Bevkovi dnevi so na pisateljevo domačijo privabili preko sto pohodnikov.

Prejemnike Bevkovih nagrad in priznanj predstavljamo na straneh 4 in 5, več o Bevku in Bevkovih dnevih pa lahko preberete na strani 8. ■

Družbene dejavnosti

Predstavljamo razdelitev proračunskih sredstev, namenjenih sofinanciranju programov s področja družbenih dejavnosti v občini Cerkno.

Nagrada na Bavarskem

Učenci Osnovne šole Cerkno so pod mentorstvom učiteljice **Anice Svetik** na zaključni prireditvi tekmovanja »Mi v Evropi«, ki je julija potekala v nemškem mestu Passau, osvojili odlično 2. mesto v kategoriji Dežela in ljudje.

Bogat festivalski september

Poleg tradicionalnih Bevkovih dnevov sta septembrsko dogajanje v Cerknem zaznamovala dva festivala: 17. mednarodni festival Cmakajne in Festival nevladnih organizacij Goriške statistične regije.

Preprečevanje bolezni

Kaj nam na področju preventive omogoča zdravstveni sistem in kaj (lahko) naredimo sami, da bi ohranili svoje telesno in duševno zdravje? O tem so spregovorili trije zdravniki: **mag. Marija Magajne**, **mag. Urška Močnik** in **prof. dr. Peter Pregelj**.

Lepot narave se zaveda bolj kot Slovenci

Ste vedeli, da v Cerknem živi gospa, ki zna izdelati čembalo, kakršnega je igral Mozart? **Benedicte Callebaut** se je pred desetimi leti k nam preselila iz Genta v Belgiji.

Milojka Magajne, vodja Cerkljanskega muzeja
Prof. zgodovine in sociologije, muzejska svetovalka, vodja Cerkljanskega muzeja in redna soustvarjalka našega časopisa tokrat na strani 8 piše o Francetu Bevku in Bevkovih dnevih 2015.

Mag. Sandro Oblak, zgodovinar
Zgodovinar po profesiji se trudi skrbeti, da preteklost ne postane le pravljica. Je pisec raznih člankov, v prostem času tudi aforizmov, ljubitelj dobrih knjig in glasbe. Na strani 6 predstavlja KS Cerkno.

Jure Lukančič, odvetnik
Odvetnik in partner v Odvetniški pisarni Lukančič – Zupančič odgovarja na vaša vprašanja v novi rubriki Pravni nasvet. Tokrat piše o vpisu lastninske pravice v zemljiško knjigo.

CERKLJANSKE NOVICE
Izdajatelj: Občina Cerkno, Bevkova ulica 9,
5282 Cerkno
T: 05 37 34 640
E: cerkljanske.novice@gmail.com
www.cerkno.si
Odgovorna oseba: Jurij Kavčič, župan
Občine Cerkno
Uredniška zasnova: Helena Pregelj Tušar
Grafično oblikovanje: Bojan Tavčar
Tisk: GR Grafika d.o.o.
Naklada: 1.850 izvodov
Časopis je brezplačen.
Naslednja številka izide v decembru.

Nagovor župana ob prazniku

Noben uspeh ni dokončen, noben poraz usoden. Kar resnično šteje, je pogum, da gremo naprej. Ta misel me, spoštovani občanke in občani, spremlja ob letošnjem občinskem prazniku in sklepu prvega leta mojega četrtega županskega mandata. Vsako štiriletno obdobje prinaša nove začetke in nove izzive. Z zadovoljstvom pa ugotavljam, da nam je uspelo v občinskem svetu, njegovih delovnih telesih, krajevnih skupnostih in celotni občini vzpostaviti dobre odnose, ki so temelj za uresničevanje skupnih načrtov. Posebej bi pohvalil delo Odbora za javne finance, proračun in investicije, ki se redno srečuje, razpravlja o najbolj pomembnih zadevah v občini in sprejema generalne odločitve, ki predstavljajo spodbudo za delo v drugih matičnih odborih in občinskem svetu.

Okrepili proračun

Ob prazniku Občine Cerkno vas želim seznaniti z glavnimi poudarki našega dela v tem letu. Ponosen sem, da nam je za investicije uspelo po sprejetju proračuna pridobiti še dodatna sredstva, in sicer okoli 60.000 € za področje odpravljanja posledic naravnih nesreč in skoraj 100.000 € iz naslova Švicarskega prispevka, ki smo jih poleti vložili v obnovo vrtca in šole. Predvidoma bomo do konca oktobra zaključili dela na cesti Zakojca-Hudajužna, v katera bomo skupaj s tolminsko občino investirali okoli 100.000 €. V jesenskem času bomo izvedli sanacijska in vzdrževalna dela tudi na nekaterih drugih cestnih odsekih, za kar smo pridobili državna nepovratna sredstva iz t. i. 23. člena. Skupno bomo letos za obnovo cest namenili preko 300.000 €. Ker se zavedamo, da je varnost ljudi prva in osnovna vrednota, smo investirali v 360.000€ vredno novo gasilsko tehnično-reševalno vozilo, namenjeno reševanju z višin in globin ter dvigovanju bremen.

Stabilno gospodarstvo vliva optimizem

Za našo občino je izrednega pomena, da imamo stabilno gospodarstvo in se v slovenskem merilu uvrščamo med kraje z najmanjšo stopnjo brezposelnosti. Za razliko od mnogih slovenskih občin, ki se soočajo s preštevilnimi socialnimi težavami, se lahko mi – sicer s posluhom za stiske, s katerimi se žal srečujemo tudi v našem okolju – prvenstveno osredotočamo na skrb za razvoj družbenih dejavnosti in infrastrukture ter iskanje pristopov za še bolj učinkovito podporo malemu gospodarstvu in turizmu.

Z največjimi podjetji v občini vzdržujemo dobre odnose. Seveda se pri tem ne moremo izogniti spremembam, ki jih narekujejo razmere na trgu in poslovne strategije novih imen na vodilnih mestih. Kot mi je kmalu po nastopu funkcije predsednika uprave Ete povedal gospod Egon Kofler, se bo število zaposlenih v največjem podjetju v občini postopoma zmanjševalo – ne z večjimi pretresi, pač pa predvsem na račun upokojevanja in zmanjševanja števila tujih najetih delavcev. Vendar Eta načrtuje tudi pridobivanje novih projektov s ciljem uspešnega nadaljnjega razvoja podjetja. Za nove uspehe na področju trženja in povečanja števila gostov, tako na Črnem Vrhu kot v Cerknem, si bo prizadeval tudi Hotel Cerkno, ki ga po novem vodi direktorica Manuela Božič Badalič.

Zelena destinacija

Trajnostni turizem ostaja ena od prioritet naše občine. Zato smo se v letošnjem letu vključili v postopek pridobivanja znaka 'Slovenia Green Destination' (zelena destinacija). Slovenska turistična organizacija znak podeljuje turističnim krajem, ki izkazujejo odgovorno ravnanje do naravnega in družbenega okolja. S pridobitvijo znaka se bodo Cerkljanski odprle nove možnosti promocije in pridobivanja sredstev na različnih razpisih.

Pred dnevi sem se razveselil novice, da je Cerkno v spletnem glasovanju Turistične zveze Slovenije Moja dežela lepa in gostoljubna prejelo največ glasov in tako postalo NAJ gostoljubnejši turistični kraj leta 2015. Še bolj razveseljivo pa je dejstvo, da smo letos zabeležili porast števila turistov tudi v poletni sezoni, kar nakazuje, da se pretekla vlaganja na področju turizma in promocije obrestujejo. Svoj prostor za nova doživetja in učenje so v našem Centru šolskih in

obšolskih dejavnosti našli tudi otroci, ki po vsej Sloveniji širijo dober glas o lepotah Cerkljanske. Veseli me, da je Večnamenski center Cerkno poleg mladih gostov v svoje prostore privabil tudi domače podjetnike, ki imajo v obnovljenem objektu dobre pogoje za poslovanje, ter društva, ki jim na ta način omogočamo brezplačen prostor za delo.

Prihodnost mladih v osamosvajanju in podjetništvu

V občini Cerkno je dejavnih preko trideset društev. Nekatera med njimi se zelo hitro razvijajo, druga nekoliko manj, a to je povsem življenjsko. Mnoga društva združujejo mlade. Na njihovo pobudo smo letos pristopili k pripravi Lokalnega programa za mlade v občini Cerkno za obdobje 2015-2020, ki ga je že sprejel Občinski svet. Skupaj bomo usmerili moči v pridobivanje sredstev in razvojnih projektov, ki bodo spodbujali dejavnosti mladih, razvoj njihovih idej, podjetniških zamisli in dobrih pogojev za življenje njihovih družin. Razveseljivo je, da smo letos uspeli zagotoviti nakup treh stanovanj, ki bodo kmalu podeljena prijaviteljem na razpis.

Najbolj pomembna življenjska dobrina

V letošnjem proračunu smo znatno povečali sredstva za področje vodooskrbe. Pričakujem, da bodo vsi zastavljeni projekti izpeljani do konca leta. V pripravi so tudi nov odlok in pravilniki o pitni vodi v občini, ki bodo prinesli novo ceno vodooskrbe za občane. Zavedati se moramo, da bomo tako zadostili določilom zakonodaje, na ta način zbrana sredstva pa vlagali v nadaljnji razvoj in trajno oskrbo z najbolj pomembno življenjsko dobrino. Novosti na področju vodooskrbe bomo uvajali z občutkom in odnosom do vložkov iz preteklosti.

V teh dneh severnoprimske občine sklepamo skupno pogodbo za odvoz odpadkov s podjetjem Snaga Ljubljana. Izračuni Občine Cerkno in Komunale Idrija, ki bo še naprej izvajala komunalno dejavnost v naši občini, kažejo, da se s spremembo izvajalca prispevki, ki jih plačujete občani, ne bodo bistveno povišali.

Zavedamo se težav s parkiranjem v Cerknem, ki jih bomo skušali rešiti s postopnim pridobivanjem novih funkcionalnih površin v bližini centra. Prostor med vrtcem in muzejem bo še naprej namenjen kratkotrajnemu parkiranju ob dovozu otrok v vrtec, kar se je izkazalo kot dobra rešitev.

Pogled naprej

Vsak praznik, vsako zaokroženo leto, je priložnost za oceno uresničene in pogled naprej. Na prvem mestu skupaj z vsemi vami upam, da bo prihodnje leto minilo brez naravnih nesreč. V občini imamo nekaj velikih plazov. Za sanacijo ni zagotovljenih sredstev na ravni države, niti ni v moči občine, da bi jih popolnoma sanirala. Živimo na potresno ogroženem območju. Imamo veliko vodotokov, ki ogrožajo naselja, poplavna sanacija pa je zaustavljena zaradi pomanjkanja državnih sredstev. Naravne nesreče vedno dodobra dotolčejo občinski proračun in slabijo delovanje občine. To se je denimo zgodilo po žledu leta 2014.

A hkrati pogled v našo skupno prihodnost spremlja tudi optimizem. Upam, da se bodo razpisi za pridobivanje državnih sredstev, ki jih je letos izrazilo primanjkovalo, v letu 2016 ponovno odprli, s čimer bomo pridobili možnost za financiranje novih investicij. Med našimi glavnimi načrti so: energetska sanacija šole, nadaljnje posodobitve vrtca, nakup funkcionalnih zemljišč. Precej dela in sprememb nas čaka na področju usklajevanja z zakonodajo. Še naprej si bomo prizadevali za boljše cestne povezave, pri čemer upamo na podporo ministra za gospodarstvo, ki nas bo predvidoma obiskal v prihodnjih dneh, ter predstavnikov Ministrstva za infrastrukturo.

Jurij Kavčič,
župan Občine Cerkno

Vsakomur od vas, spoštovane občanke, spoštovani občani, se ob občinskem prazniku zahvaljujem, da s svojim delom v podjetjih, javnih ustanovah, na kmetijah in v društvih, z učenjem v šoli ali najrazličnejšimi prostovoljnimi dejavnostmi soustvarjate bogat življenjski utrip naše občine. Ob prazniku vsem, še posebej pa letošnjim občinskim nagrajencem, iskreno čestitam!

Septembra 6. redna seja sveta

V četrtek, 24. septembra 2015, je v prostorih Občine Cerkno potekala 6. redna seja Občinskega sveta. Svetnice in svetniki so po uvodnem sprejemu zapisnika in seznanitvi s poročilom o uresničevanju sklepov pretekle seje odločili o soglasju k spremembam in dopolnitvam Pravilnika o notranji organizaciji in sistemizaciji delovnih mest v Mestni knjižnici in čitalnici Idrija. Seznanili so se s Poslovnim poročilom za leto 2014 družbe Komunala d.o.o. Idrija. Sprejeli so amandma in Odlok o ravnanju s komunalnimi odpadki v Občini Cerkno v drugi obravnavi. Po hitrem postopku so sprejeli Odlok o razveljavitvi Odloka o podelitvi koncesije za izvajanje obvezne občinske gospodarske javne službe zbiranja in prevoza komunalnih odpadkov ter odlaganja ostankov predelave ali odstranjevanja komunalnih odpadkov na območju Občine Cerkno. Občinski svet Občine Cerkno je po hitrem postopku sprejel tudi spremembe in dopolnitve Statuta Občine Cerkno. Svetnice in svetniki so se na seji seznanili s poročilom Komisije za priznanja in nagrade ter potrdili predlog sklepa o podelitvi Bevkovega priznanja in Bevkovih nagrad za leto 2015. Seznanili so se z realizacijo proračuna Občine Cerkno za obdobje januar – junij 2015. Z odobravanjem so sprejeli predstavljeni Lokalni program za mlade v občini Cerkno za obdobje 2015 – 2020. Seja občinskega sveta se je tudi tokrat zaključila s pobudami in vprašanji svetnikov. Svetnice in svetniki so tokrat opozorili predvsem na nekatere nedokončane projekte iz preteklosti, med njimi plazove, mostove in cestne odseke. Zanimale so jih tudi podrobnosti o poteku projektov, ki so predvideni v letošnjem občinskem proračunu. (Občina Cerkno) ■

Javna razgrnitev dopolnjenega osnutka sprememb in dopolnitev OPN

Obveščamo vas o javni razgrnitvi dopolnjenega osnutka sprememb in dopolnitev Odloka o občinskem prostorskem načrtu občine Cerkno, ki bo trajala od 28. 9. do 28. 10. 2015 v prostorih Občine Cerkno, Bevkova ulica 9, 5282 Cerkno. Ogleb bo možen v času uradnih ur. Gradivo bo dostopno tudi na spletni strani občine: www.cerkno.si. Javna obravnava dopolnjenega osnutka sprememb in dopolnitev OPN bo potekala 21. 10. 2015 ob 17.00 v predavalnici VCC. Pripombe na razgrnjeno gradivo lahko vsi zainteresirani podajo na javni obravnavi oziroma jih v času trajanja javne razgrnitve v pisni obliki posredujejo Občini Cerkno ali na elektronski naslov: obcina@cerkno.si.

Sofinanciranje družbenih dejavnosti

Jožica Lapajne

V občini Cerklno so bili v letošnjem letu razpisani naslednji javni razpisi s področja družbenih in društvenih dejavnosti:

- Javni razpis za sofinanciranje dejavnosti humanitarnih in invalidskih organizacij, ki delujejo na območju občine Cerklno v letu 2015;
- Javni razpis za sofinanciranje programov v javnem interesu na področju športa v občini Cerklno v letu 2015;
- Javni razpis za izbor programov in projektov ter letovanj za otroke in mladino v občini Cerklno v letu 2015;
- Javni razpis za izbor kulturnih dejavnosti, ki jih bo v letu 2015 sofinancirala Občina Cerklno;
- Javni razpis za dodelitev stanovanjskih posojil s subvencionirano obrestno mero za novogradnje in adaptacije ter nakupe stanovanj in hiš.

Na razpis za sofinanciranje dejavnosti humanitarnih in invalidskih organizacij je pravočasno prispelo trinajst popolnih vlog. Med humanitarna društva je bilo tako razdeljenih 2.508,00€.

Na podlagi javnega razpisa za sofinanciranje programov v javnem interesu na področju športa je bilo med štirinajst društev in en javni zavod, ki so izpolnjevali vse zahtevane kriterije iz razpisa, razdeljenih 36.652,25€.

Na javni razpis za izbor programov in projektov ter letovanj za otroke in mladino

se je prijavilo pet prosilcev, med katere je bilo razdeljenih 9.000,00€.

Na javni razpis za izbor kulturnih dejavnosti je pravočasno prispelo dvajset popolnih vlog. Med društva, javni zavod in samostojne kulturne delavce je bilo razdeljenih 42.924,00€, in sicer za ljubiteljsko kulturno dejavnost 12.100,00€, premično in nesnovno kulturno dediščino 25.800,00€ ter inovativne projekte na področju kulture 5.024,00€.

Na javni razpis za dodelitev stanovanjskih posojil s subvencionirano obrestno mero za novogradnje in adaptacije ter nakupe stanovanj in hiš so se prijavili trije prosilci. Odobrenih je bilo 60.000,00€ sredstev s subvencionirano obrestno mero in desetletno dobo vračanja.

Prav tako so v proračunu Občine Cerklno za leto 2015 zagotovljena sredstva za sofinanciranje prireditev z mednarodno udeležbo, ki so bila razdeljena na podlagi Javnega razpisa za sofinanciranje tradicionalnih kulturnih prireditev z mednarodno udeležbo – 2-letno in 4-letno programsko obdobje iz leta 2014. Za tradicionalne prireditve z mednarodno udeležbo – 2-letno programsko obdobje je namenjenih 11.000,00€, za 4-letno pa 24.000€.

Na podlagi 7. člena Statuta Občine Cerklno (Uradni list RS, št. 112/07 in 94/14), Pravilnika Občine Cerklno o dodeljevanju vzpodbud za področje malega gospodarstva (Uradni list RS, št. 79/03, 84/11 in 71/14) ter Odloka o proračunu Občine Cerklno za leto 2015 (Uradni list RS, št. 24/15), objavlja Občina Cerklno

JAVNI RAZPIS

za dodelitev nepovratnih finančnih vzpodbud v obliki delnega sofinanciranja stroškov za razvoj malega gospodarstva v občini Cerklno, v času od 4. 11. 2014 do 3. 11. 2015.

1. PREDMET RAZPISA

Oblika spodbujanja malega gospodarstva, ki je predmet razpisa so **nepovratne finančne vzpodbude v obliki delnega sofinanciranja stroškov**. Dodeljujejo se z namenom pospeševanja in razvoja malega gospodarstva na območju občine Cerklno.

Višina sredstev, namenjena nepovratnim finančnim vzpodbudam v obliki nepovratnih sredstev, je 5.965,00 EUR.

Nepovratne finančne vzpodbude se dodeli za naslednje namene:

- Odpiranje novih delovnih mest,
- Promocija izdelkov in storitev,
- Pridobivanje projektne dokumentacije za poslovne prostore,
- Strokovno izobraževanje in usposabljanje,
- Pridobitev standardov kakovosti.

2. ROK ZA PRIJAVO in OSTALE DOLOČBE

Prosilci pošljite ali osebno prinesite vloge na naslov: Občina Cerklno, Bevkova ulica 9, 5282 Cerklno. **Rok za prijavo** je odprt od objave javnega razpisa do 3.11.2015.

Vloge, prispere po roku za oddajo prijav, bodo zavržene. Obrazce in dodatne informacije zainteresirani dobijo na Občini Cerklno, Bevkova ulica 9, tel. 37 34 640. Celoten razpis z obrazci je objavljen na spletnih straneh Občine Cerklno (www.cerklno.si).

Župan Občine Cerklno
Jurij Kavčič

Novo gasilsko vozilo

Maja F. Trpin

Gasilci in gasilke PGD Cerklno so 12. septembra svojemu namenu uradno predali novo gasilsko vozilo. Kombinirano tehnično-reševalno vozilo je primerno za reševanje z višin in globin ter dvigovanje bremen. Vozilo predstavlja doslej najvišjo investicijo na področju gasilstva v občini Cerklno, za katero je večino sredstev prispevala Občina Cerklno.

Foto: Bojan Tavčar

Reševalna vaja z vozilom Iveco MULTISTAR

Vozilo Iveco MULTISTAR, ki ima veliko dodatne opreme, je v prvi vrsti namenjeno reševanju in delu na višini, tipizirano pa je kot *gasilsko vozilo cisterna z globno dvigalo*. Sprejme posadko devetih članov, reševalna košara vozila ima največjo obremenitev pri polnem obsegu 270 kilogramov. Delovno območje vozila pri polni obremenitvi je 30 metrov reševalne višine, v PGD Cerklno pa so novi pridobitvi nadeli simbolično ime *„Lujtre“*.

Na paradi ob uradnem prevzemu novega gasilskega vozila in 30-letnici dokončanja sedanega gasilskega doma v Cerklnem so se domačim gasilcem in gasilkam pridružili številni gostje, predvsem iz vrst sosednjih gasilskih društev. Zbrane so poleg cerkljanskega župana **Jurija Kavčiča** nagovorili še predsednik PGD Cerklno

Bogdan Brus, poveljnik Gasilske zveze za severnoprifmorsko regijo **Stanko Močnik** in poveljnik Gasilske zveze Slovenije **Franci Petek**. Slednji je ob tej priložnosti podelil tudi odlikovanja zveze, poveljnik in predsednik Gasilske zveze Cerklno **Tomaž Štremfelj** in Stanko Močnik pa sta gasilcem izročila priznanja zveze. Ključje novega vozila je župan izročil poveljniku PGD Cerklno **Juriju Čuku**, ta pa jih je v uporabo zaupal **Martinu Trpinu**. Zmogljivost nove pridobitve so cerkljanski gasilci ob koncu dogodka prikazali še v reševalni vaji. Da bi bilo tovrstnih reševanj

čim manj, so gasilcem na slavnostnem dogodku, ki so ga obogatili godbeniki Pihalnega orkestra Cerklno, zaželeli tudi vsi obiskovalci, ki jih ob lepem vremenu na Glavnem trgu ni manjkalo. ■

Cerklno vrnilo obisk Krapini

Septembra sta se župan **Jurij Kavčič** in direktor občinske uprave **Martin Raspet** udeležila slavnostne otvoritve 23. Zagorskega gospodarskega zbora v hrvaški Krapini. Na dogodku sta občini, ki sta 30. maja letos na Reki pri Cerklnem podpisali sporazum o sodelovanju, stkali nove prijateljske vezi. Na gospodarskem srečanju sta se med 268 ponudniki predstavili tudi Lokalna turistična organizacija Laufar Cerklno in Hotel Cerklno. (OC) ■

Župan opozoril na nujnost sanacije plazov

Konec julija je župan **Jurij Kavčič** v Cerklnem gostil strokovno ekipo Sektorja za zmanjševanje posledic naravnih nesreč iz Direktorata za vode in investicije Ministrstva za okolje in prostor. Župan, ki je bil pobudnik srečanja, je ob tej priložnosti opozoril na posledice, ki jih je na območju Gorenjih Novakov in Zgornjih Jazen prizadel lanski žled, ter plazove, ki ogrožajo Poljane, Laharno, Orehovsko grapo in mostova v Gorjah. Izrazil je pričakovanje, da se v najkrajšem možnem času, tako kot za območja, prizadeta zaradi žledu, tudi za območja, ki jih ogrožajo plazovi, zagotovijo državna sredstva za sanacijo. Na isto problematiko je julija ob obisku Cerklnega opozoril tudi delegacijo Državnega sveta. (OC) ■

Sestala se je skupina za šport

Septembra je Občina Cerklno vodila usklajevalne sestanke delovne skupine za šport, v katero so vključeni predstavniki športnih društev v občini. Delovna skupina v občinskem proračunu predlaga dodatno postavko za vzdrževanje občinske športne infrastrukture ter postavke za najemnine športnih objektov v zasebni lasti, ki omogočajo dobro delo društvom in bogatijo ponudbo kraja. Društva želijo v prihodnje aktivneje sooblikovati tudi letni program športa v občini. (LRŠ) ■

Nagrajenci Občine Cerklno za leto 2015

Ljuben Dimkaroski
ČASTNI OBČAN OBČINE
CERKNO

Akademski glasbenik Ljuben Dimkaroski se je kmalu po zgodovinskem odkritju neandertalčeve piščali v Divjih Babah srečal z izjemnim glasbilom, ki je spremenilo njegovo življenje. Repliko neandertalčeve piščali je prejel kot darilo. Po tem, ko je nekoč sanjal, da nanjo igra, jo je začel aktivno proučevati. Mednarodno priznani strokovnjak se je z znamenito najdbo iz Divjih Bab pod Šebreljami zblizal kot doslej še nihče. Zblizal pa se je tudi s prelepo vzpetino pod sv. Ivanom, subtilno prisluhnil skrivnostnemu arheološkemu najdišču, se povezal z ljudmi, ki so piščal odkrili, in z domačini iz vseh okoliških krajev.

Virtuoz na trobenti in solist SNG Opere in baleta v Ljubljani se je vsestransko posvetil neandertalčevi piščali, ki jo je poimenoval tidldibab. V besedni zloženki so poleg inicialk njegovega imena tudi začetnice najditelja Ivana Turka ter skrajšano ime najdišča Divje Babe. Njegova študija neandertalčevega glasbila je izjemno strokovna in poglobljena. V procesu raziskovanja glasbila je iz različnih materialov lastnoročno izdelal nad petsto replik. Vrhunci promocije strokovnega proučevanja šebreljske neandertalčeve piščali so koncerti, ki jih virtuoz Ljuben Dimkaroski dopadljivo predstavi navdušeni publiki. Z izvajanjem klasične, ljudske in sodobne zabavne glasbe ter z lastno improvizacijo vedno znova dokazuje osupljive zmožnosti pradednega glasbila. Z odmevnim koncertom na simpoziju arheomuzikologov na Kitajskem je dosegal fenomenalen odziv ter s tem zvoku neandertalčeve piščali iz Divjih Bab odprl številna vrata za nastope v Azerbajdžanu, Nemčiji, Italiji, Španiji, Angliji, Turčiji, Hrvaški in Makedoniji.

Ljuben Dimkaroski posebej poudarja, da je glasba ogledalo največjih človeških vrednot in resnice ter provokativno dodaja, da je neandertalčeva piščal eno najpopolnejših glasbil na svetu, saj takega razpona zvokov z marsikaterim sodobnim glasbilom ni mogoče izvajati. Predniki človeštva so bili po sili naravnih razmer grobi in preprosti, v sebi pa so že v davni nosili neizmerne potenciale, ki obvezujejo današnje človeštvo k sožitju ter etičnim vrednotam.

Za izjemen prispevek pri raziskovanju najstarejšega glasbila na svetu, širjenje glasu piščali iz Divjih Bab po svetu ter promocijo glasbila, najdišča in lokalne skupnosti Občina Cerklno Ljubenu Dimkaroskemu podeljuje naziv častni občan.

Brane Brelih
BEVKOVO PRIZNANJE ZA
LETO 2015

Brane Brelih je zadnji dve desetletji aktivni mentor Šolske radiotelevizije Osnovne šole Cerklno. V zgodnjih letih delovanja je v sodelovanju s šolskim Dramskim studiem pripravil vrsto krajših posnetkov z elementi lokalne dediščine. Ob izidu knjige cerkljanskega ljudskega slovstva je Brelihov krožek v Šebreljah ovekovečil, kako so domačini razširili cerkev, z originalnim sodobnim kratkim filmom V šolo pa dosegel prvo mesto na republiškem tekmovanju in se uvrstil v spored nacionalne televizije. Šolski krožek je leta 2000 pripravil zahtevne posnetke za recital Krst pri Savici, leta 2002 pa videoposnetek gledališkega prikaza Seme prijateljstva v okviru projekta Comenius. Posnetki so že v prvih letih delovanja krožka potovali v mnoge evropske države: Italijo, Nemčijo, Nizozemsko, Finsko, Turčijo in Romunijo; danes so na voljo vsem uporabnikom svetovnega spleta. Po vstopu Slovenije v Evropsko unijo je Šolska radiotelevizija sklenila aktivno sodelovanje z dvojezično šolo v Špetru in Scuola Media v Čedadu. Krožek je leta 2003 na pobudo Braneta Breliha v Osnovni šoli Cerklno uvedel Obzornik ŠRTV, danes že dobro utečeno obliko predvajanja novic in odmevnejših dogodkov na šoli.

Leta 2010 je krožek s kratkim filmom o Divjih Babah pod vodstvom Mojce Mavri in Braneta Breliha med več sto ljubiteljskimi spoti osvojil 3. mesto na javnem razpisu nacionalne televizije z naslovom Podjetniki – mi smo face v oddaji Sobotno popoldne. Šolska radiotelevizija je od začetka izvajanja podpirala tudi uspešen dolgoročni didaktični projekt Eko energetskega parka z brunarico obnovljivih virov energije.

Šolska radiotelevizija danes predstavlja nepogrešljiv del Osnovne šole Cerklno, ki pomembno prispeva k prepoznavnosti šole v ožjem in širšem okolju. Vsi, ki so sodelovali pri soustvarjanju njenega programa, prav po zaslugi mentorja Braneta Breliha nanjo ohranjajo žlahten spomin ter dragocene strokovne in življenjske izkušnje.

Za izjemen bogato ljubiteljsko pedagoško delo na področju sodobnih medijev Občina Cerklno Branetu Brelihu podeljuje Bevkovo priznanje za leto 2015.

**Mladinsko društvo
Vidaunk**

**BEVKOVA NAGRADA ZA LETO
2015**

Leta 1998 ustanovljeno Mladinsko društvo Vidaunk je nasledilo krajevno kulturno društvo Ivan Cankar. Kljub nazivu mladinsko, društvo združuje ljubitelje kulture in športa vseh starosti. Novo ime so člani povezali s tradicionalno podobo lokalnega bajeslovnega duha Vidaunka, ki bdi nad temi kraji ter jih preroško usmerja na pravo pot.

Člani Vidaunka svojo lokalno skupnost plemenitijo z raznovrstnimi umetniškimi in družabnimi dogodki. Ti pomembno popestrijo utrip Orehka in v okoliške kraje razširjajo dober glas o vasici, vklesani v strmo pobočje pod Jesenico. Društvo sodeluje na številnih etnoloških in kulturnih prireditvah, jih prireja ter se aktivno vključuje tudi v družbeno koristne akcije. V vseh letih od ustanovitve je društvo pomembno promoviralo turistične znamenitosti svojega ožjega in širšega okoliša.

V obdobju od 1998-2008 so prizadevni člani Vidaunka organizirali kar enajst Gorskih tekov na Kojco z mednarodno udeležbo ter sodelovali kot pobudniki in soorganizatorji pokalnega tekmovanja Primorskih gorskih tekov. Za krajane KS Orehek-Jesenica že sedemnajst let zapored organizirajo prvomajsko kresovanje ter štirinajst let zapored Prvomajski pohod na Kojco. Prav letos se je na vrhu vpisalo rekordnih 280 pohodnikov.

Lani so na vrhu Kojce postavili novo kočo ter uredili njeno okolico. S košnjo vrh Kojce ščitijo pred zaraščanjem in tako ohranjajo njegovo prvinsko podobo. Junija letos so člani društva že devetih sodelovali pri organizaciji Gorskega maratona štirih občin, pri katerem priskočijo na pomoč glavnemu organizatorju, turističnemu društvu Podbrdo.

V zimskem času se člani društva Vidaunk udeležujejo postavljanja snežnih gradov na prireditvi Gradovi Kralja Matjaža na Koroškem, za otroke iz Orehka in okolice pa ob koncu leta organizirajo svečano novoletno obdaritev s kulturnim programom in prazničnimi delavnicami. Društvo že od ustanovitve dalje ohranja prireditveni utrip v domači dvorani in bivši podružnični šoli.

Za večletno predano delo na ljubiteljskem področju in ustvarjanje umetniških, športno-rekreativnih in družabnih vsebin, Občina Cerklno Mladinskemu društvu Vidaunk podeljuje Bevkovo nagrado za leto 2015.

**Športno društvo
Pedal**

**BEVKOVA NAGRADA ZA LETO
2015**

Športno društvo Pedal že desetletje združuje rekreativne gorske in cestne kolesarje, uspešne gorske tekače, pohodnike in ljubitelje športnih aktivnosti v naravi. Okoli trideset članov društva z organizacijo rekreativnih in tekmovalnih športnih dogodkov pomembno soustvarja športno in turistično ponudbo v občini.

Športno društvo Pedal, ki je od leta 2010 včlanjeno v Kolesarsko zvezo Slovenije, je v preteklih letih organiziralo številne odmevne tekme, med njimi tekme za slovenski pokal v spustu ter tekme v mladi disciplini enduro. Društvo dejavno skrbi za razvoj svojih članov in razvoj kolesarskega športa v lokalni skupnosti. Vsako leto septembra organizira tradicionalno turo Tour de Cerklno mountains, ki vodi čez Lajše, Škofje, Črni Vrh in Porezen, najvišje vrhove v občini.

Društvo se vključuje tudi v projekte, ki so povezani z razvojem poletnega turizma v občini. V letošnjem letu je klubu, skupaj s Hotelom Cerklno in lastniki zemljišč na smučarskem centru Cerklno, uspelo odpreti Bike & fun park Cerklno. Park trenutno ponuja tri proge različnih težavnostnih stopenj. Načrt predvideva še ureditev poti, ki bi ustrezala čim širšemu krogu kolesarjev, od mlajših do starejših. V klubu namreč posebno pozornost posvečajo mladim. Želijo, da bi mladina čim več prostega časa preživela ob aktivnostih v naravi, kar jim tudi odlično uspeva.

Za uspešno desetletje širjenja kolesarskega športa ter promocijo turističnih potencialov Cerkljanske Občina Cerklno Športnemu društvu Pedal podeljuje Bevkovo nagrado za leto 2015.

Predstavljamo delovna telesa Občinskega sveta Občine Cerklje

Odbor za infrastrukturo, okolje in prostor

Dr. Franc Lahajnar, predsednik odbora

Kmetija Na Ravan

BEVKOVA NAGRADA ZA LETO 2015

Sonaravno hribovsko kmetijo, ki leži visoko v cerkljanskih hribih v smeri Bevkovega vrha, sta pred desetletji z žulji in predanim delom postavila ter oživila starša sedanjih gospodarjev, Rajko in Katarina Groegl. Na 21 hektarih posebnih naravnih danosti se na nadmorski višini od 900 do 1050 m razteza hribovska kmetija, ki ji pripada tudi devet hektarov gozda. Sedanja gospodinja Judita in gospodar Marjan Demšar sta nadaljevala začrtano pot svojih staršev, ob tem pa z dodatnim trudom in podjetniško žilico na hribovskem svetu že v devetdesetih letih zasnovala sonaravne dopolnilne dejavnosti. Osnovne vrednote, ki vodijo današnje življenje na kmetiji, izražajo ponos njenih ljudi in globoko razumevanje sožitja med človekom in sadovi zemlje.

Družina Demšar pase živino na prostem, v naravnem okolju, ob industrijsko nepredelani krmi. Kmetija gradi prihodnost na mlekarstvu in sirarstvu iz lokalnih surovin in zdravih sadov narave. Trud in pravilnost razmišljanja sta se večkrat potrdila tudi na tržišču. Izdelki kmetije Na Ravan so resnično cenjeni. Povpraševanje po njihovih mlečnih izdelkih je izredno veliko, o čemer pričajo tudi uspehi na predstavitvah in mednarodnih sejmih po vsej Sloveniji. Uspešno poslanstvo odmaknjene kmetije je začutila tudi mlajša generacija družine Demšar ter se aktivno vključila v razvojno sonaravno dejavnost kmetije.

Za vitalen zgled sožitja med človekom in naravo ter uspešno promocijo lokalne prehrane s Cerkljanske Občina Cerklje Kmetiji Na Ravan podeljuje Bevkovo nagrado za leto 2015.

V mandatu Občinskega sveta 2014-2018 sta se združila odbora za komunalno in cestno infrastrukturo ter za okolje in prostor v skupni Odbor za infrastrukturo,

okolje in prostor. Odbor sooblikuje in obravnava predloge občinskih aktov na področjih, ki spadajo v njegovo pristojnost, ter Občinskemu svetu poda svoje stališče in predlog odločitve.

Vsako leto Odbor sooblikuje predlog proračuna na področjih investicij in vzdrževanja občinske cestne infrastrukture, organiziranja zimske službe, urejanja prometa, vlaganj v infrastrukturo za oskrbo z vodo, ravnanja z odpadki in odpadnimi vodami ter urejanja prostora.

V letošnjem letu se je Odbor pretežno ukvarjal s področjem ravnanja z odpadki. Na področju predelave in odlaganja ostankov odpadkov je bil obravnavan in nato v Občinskem svetu v prvem branju sprejet odlok, na osnovi katerega bo Občina Cerklje sodelovala z javnim podjetjem Snaga in osrednjeslovenskimi občinami. S predvidenim sprejetjem odloka bo naša občina dolgoročno na cenovno učinkovit način rešila problem predelave in odlaganja komunalnih odpadkov.

S ciljem ureditve ustrezne organiziranosti ravnanja z odpadki, ločenega zbiranja in predelave odpadkov, skladno z zakonodajo, je bil v drugem branju v sprejem predlagan nov predlog odloka o ravnanju s komunalnimi odpadki v Občini Cerklje.

Na zadnji seji je bilo odboru predstavljeno poslovno poročilo podjetja Komunala d.o.o. za leto 2014 za področje ravnanja z odpadki. Komunala povprečno zbere 19,43 kg komunalnih odpadkov (brez

bioloških) na osebo na mesec. Od tega je delež mešanih odpadkov približno 50%. Na področjih, kjer se zbira tudi biološke odpadke, je teh 7,43 kg na osebo na mesec.

V Odboru je bil dvakrat obravnavan tudi predlog oblikovanja cen komunalnih storitev. Občina Cerklje je ena redkih občin, ki še ni oblikovala cene oskrbe s pitno vodo in cene odvajanja in čiščenja odpadnih voda, skladno z zakonodajo. Oblikovanje primerne cene občinam omogoča ustrezne investicije v infrastrukturo, kar dolgoročno zagotavlja kakovostno oskrbo s pitno vodo in primerno odvajanje in čiščenje odpadnih voda. Pretežno mnenje članov Odbora je, da je potrebno pripravljene predloge izboljšati in najti rešitve, ki bodo omogočale dovolj sredstev za razvoj infrastrukture, kakovostno oskrbo z zdravim pitno vodo na eni in oblikovanje za občane ustrezne cene na drugi strani. Skupaj se moramo potruditi, da nam bo to uspelo. ■

Mladi sooblikujejo strategijo

Livija Rojc Štremfelj

V poletnih mesecih je delovna skupina predstavnikov mladih v občini Cerklje oblikovala Lokalni program za mlade za obdobje 2015-2020. Program analizira stanje na področju mladine v občini ter ukrepe, ki jih občina na tem področju že izvaja. Vključuje mnenje mladih iz raziskav različnih organizacij ter pobude mladih.

Mladi ugotavljajo, da je v občini ogromno potenciala, med glavnimi nevarnostmi pa vidijo odseljevanje mladih. Cilje so si zastavili na področju izobraževanja, zaposlovanja, stanovanjske problematike, mobilnosti, prostočasnih dejavnosti ter mladinskega organiziranja. Glavni cilji strategije za obdobje 2015-2020 so: usposabljanje mladih za delo z mladimi, štipendiranje ter podpora nadarjenim in socialno šibkim mladim. Mladi si želijo programa karijerne orientacije na področju poklicev, ki jih okolje potrebuje in jih bo potrebovalo (npr. oskrba starejših, obrtniški poklici, kmetovalci ...). Želijo, da bi Cerklje pridobilo tudi nove zaposlovalce. Izražena je bila močna potreba po več najemniških stanovanjih, ki bi omogočila osamosvajanje mladih in posledično ustvarjanje lastnega doma in družine.

Želijo si okrepiti promocijo znanja mladih

na medobčinski in meddržavni ravni, saj ima občina Cerklje precej mladih raziskovalcev, kulturnikov in športnikov, ki dosegajo zelo dobre rezultate. Želijo tudi, da bi se ponudniki prostotičnih in družbeno-kulturnih dejavnosti bolj usmerili v programe za mlade. Zaznavajo namreč, da mladim obstoječi programi niso tako privlačni, kar velikokrat pomeni, da se mlad človek ne počuti več del kraja in se odseli oz. je aktiven drugje. Mnogi mladi na podeželju samoiniciativno urejajo in vzdržujejo prostore za svoje dejavnosti in druženje. Pogostejše želijo biti vključeni v urejanje kraja, prostorov in načrtovanje aktivnosti na ravni krajevnih skupnosti. Nekatere organizacije in društva si želijo tudi ureditve trajnega prostora za delo.

Eden od ciljev mladih je izboljšanje pogojev za rekreacijo. Zdravje je ključna vrednota tudi pri mladih, ki zaradi študija veliko časa

presedijo in se na splošno premalo gibajo. Športna društva želijo spodbuditi k temu, da bi ponujala redne dejavnosti, ki bi se jih mladi lahko udeleževali ceneje.

Na področju mladinskega organiziranja so si bili mladi enotni v tem, da se mora njihov glas slišati in da hočejo imeti večjo stopnjo participacije pri odločanju v občinskem svetu. Zato predlagajo ustanovitev Komisije za mlade, sestavljene iz mladih posameznikov, ki bi sodelovali pri odločanju o mladinski problematiki. Uresničiti želijo tudi informacijski servis za mlade, ki bi omogočal mreženje in sodelovanje.

Lokalni program za mlade je na svoji zadnji redni seji že potrdil Občinski svet. Uresničevanje začrtanih ciljev bodo spremljali v občinski upravi in mladinskih organizacijah. ■

Naše podeželje

Izziv? Problem? Skriti adut!

Dušanka Černalogar, ICRA, in Ana Ogrič

Pod okriljem Idrijsko-Cerkljanske razvojne agencije od začetka letošnjega poletja poteka študijski krožek z naslovom **Dejavnik prostorske ureditve pri izvajanju s turizmom povezanih dejavnosti na kmetiji**, ki ponuja odlične možnosti izobraževalnih in raziskovalnih aktivnosti ter iskanja rešitev za lokalne izzive na tem področju.

V okviru krožka se povezujemo strokovnjaki, ki delujemo na področju razvoja podeželja, mladi strokovnjaki, ki se ukvarjamo z vprašanji prostora ter njegove identitete in delujemo pod imenom **Arhitekturni nasvet**, ter ponudniki s podeželja, ki na svojih domovih sprejemajo goste ali kupce.

Da bi še bolje spoznali ponudnike v našem okolju, njihovo ponudbo in predvsem prostorsko situacijo, smo jih obiskali in z njimi opravili nekaj intervjujev. Ugotovili smo, da so vsi predani svojemu delu, zato je tudi zavzetost, s katero se trudijo ponuditi, izboljšati, dopolniti ali nadgraditi svojo ponudbo, iskrena in izhaja iz želje, da bi res ponudili najboljše. Zagotovo se vsi dobro zavedajo, da je kakovost storitve: kulinarčnih, pridelovalnih, predelovalnih ali drugih dejavnosti pri razvoju turizma ključna. Vendar nas je tokrat zanimal predvsem njihov odnos do objektov, neposredne okolice in prepletanje programa s prostorom.

Razumejo pomen vlaganja

Ponudniki se zavedajo, kako pomembna je urejenost objektov in okolice. Tako je bilo z njihove strani pogosto slišati kritike na račun graditeljstva v 80. in 90. letih, ko so bili aktualni tipski načrti stanovanjskih objektov in je gradnja »povozila« do takrat za naše kraje značilno arhitekturo. Posledično so neredko nastale situacije s stilsko različno gradnjo in nejasno organizacijo prostora. Vendar je pri reševanju teh težav ključno

Foto: Arhitekturni nasvet

Kmetija Na Ravan, pogled s travnika

zavedanje, da je vsako situacijo mogoče izboljšati ali prilagoditi aktualnim potrebam. Zato je mnogokrat dobrodošlo sodelovanje z ustreznim strokovnjakom. Veliko se namreč lahko izboljša tudi z naknadnimi in manjšimi posegi, spremembami, dopolnitvami, povezavami med starim in novim, spremenjeno prostorsko organizacijo ipd. Navsezadnje je kakovosten prostor tudi veliko lažje tržiti in ponuditi v okviru dodane vrednosti ponudbe.

Prav vsi, ki smo jih obiskali, so bodisi v fazi prenove, dozidave ali gradnje obstoječih in dodatnih objektov, ali pa spremembe in dopolnitve načrtujejo v prihodnosti. To pomeni, da ponudniki razumejo pomen vlaganja v obstoječe objekte z okolico kot ključen element svojega razvoja. Ob tem pa se kaže tudi potreba po večji angažiranosti stroke pri izobraževanju o kvalitetnih prostorskih rešitvah.

Želijo nova delovna mesta

V okviru študijskega krožka smo preverili tudi možnosti in potrebe ustvarjanja novih delovnih mest na kmetijah. Ugotovili smo, da želi večina kmetij povečati število delovnih mest. Ponekod je večjo zaposlenost preprečevala zakonodaja, s spremembo uredbe na državni ravni pa se je našla ustrezna rešitev za zaposlitev. Drugod je problem večji, saj predvidene dejavnosti ne omogočajo zadostnega števila delovnih mest. Takim kmetijam smo predlagali opravljanje dodatnih dejavnosti, npr. ureditev kampa, ter podali predloge za učinkovitejše trženje njihovih dosedanjih programov in aktivnosti. Izdelki in storitve vseh obiskanih kmetij so na zelo visoki ravni, zato na tem področju nismo predlagali sprememb. ■

Foto: Arhitekturni nasvet

Obnovljeni kozolec s predvrtom in manežo - turistična kmetija Pri Flandru

Krajevna skupnost Cerčno

Zlato še čaka?

Sandro Oblak

Krajevna skupnost Cerčno obsega naselja **Cerčno, Labinje, Poljane, Čeplez in Planina**. Zgodovinski spomin območja, ki ga pokriva, sega v daljno preteklost, ko so našim krajem gospodovali Rimljani. Okrog leta 600 po Kr. pa so na današnjo Cerkljansko prodrli Slovani. V srednjem veku je skozi naše kraje tekla pomembna trgovska pot, ki je povezovala Primorje, Furlanijo, Tolmin, Baško Grapo, Cerkljansko, Škofjo Loko, Kamnik, Celje, Ptuj ter Ogrsko.

Nekaj zgodovine, ne preveč

Cerčno je v zgodovini prvič omenjeno leta 1299, Labinje leta 1320, ostale vasi ravno tako tekom 14. stoletja. Seveda prva omemba ne pomeni, da so vasi nastale šele takrat!

Oblast nad našimi kraji so si nato skozi različna obdobja drug za drugim podajali čedadski kapitelj, goriški grofje, Beneška republika in habsburška vladarska hiša, če naštejemo zgolj tiste oblastnike, ki so najdlje držali roko nad našimi kraji. Cerkljanska je vedno veljala za »deželico na obrobju«, saj je bila več stoletij, vse do prve svetovne vojne, del Tolminske in Goriške oz. njenega skrajnega vzhodnega dela. Življenje v naših krajih je bilo seveda zelo težko, narava je bila do njenih prebivalcev pogosto trda in neusmiljena. Ta večni boj s hribi in dolinami je izklesal tudi karakter cerkljanskega človeka. Pogosto je deloval nedostopen, na začetku nezaupljiv in redkobeseden, a znotraj kljub vsemu mehak, dobrosrčen in radodaren.

Od pomembnih cerkljanskih zgodovinskih »dosežkov« obdobja pod Avstrijo velja omeniti eno prvih čitalnic na Goriškem (l. 1869), ki je bila dokaz, da smo tudi Cerkljani začeli sode-

Foto: V. Tavčar. Vir: zbirka razglednic Cerkljanskega muzeja

lovati v procesu narodnega ozaveščanja ter se zavedati narodne samobitnosti.

V Planini pa so z ustanovitvijo Prve mlekarske zadruge (l. 1898) orali ledino na področju gospodarstva. V svojem uradnem nazivu je ponosno nosila naziv »prva«. Čisto upravičeno, saj je bila res prva na Cerkljanskem.

Po prvi svetovni vojni so Primorsko zasedli Italijani. Fašističnega jarma je bila Cerkljanska zares rešena šele s propadom italijanske države, septembra 1943. To je bil seveda že čas druge svetovne vojne. Cerkljani so takrat v velikem številu odhajali v partizane, Osvobodilno fronto so podpirali tako materialno, kakor moralno.

Foto: Vir: zbirka razglednic Cerkljanskega muzeja

Razglednica Poljan v času Avstro-Ogrske

V Labinjah so se nekoč pojavili trije tuji jezdec in spraševali ljudi, kje se je nekdanj kopalo. Jezdec so se nato podali v opuščen rudnik in se čez čas vrnili, močno obloženi, ne samo s srebrom, temveč tudi z zlatom. Nato so izginili. Kdo ve, mogoče pa kaj labinjskega zlata še vedno čaka, da ga kdo odkoplje!

Foto: Bojan Tavčar

Krajevna skupnost Cerkno je imela ob ustanovitvi leta 1965 skupno 1612 prebivalcev, od tega je v Cerknem živel 1225 ljudi, v Labinjah 120, v Poljanah 103, v Planini 118 in v Čeplezu 57. Dandanes, po zadnjem uradnem štetju, ima KS Cerkno skupaj 1961 prebivalcev, od tega jih v Cerknem živi **1579**, v Labinjah **92**, v Poljanah **74**, v Planini **141** in v Čeplezu **75**.

V povojnem času je opustošeno Cerkljansko čakala obnova. Perspektive oz. možnosti za zaslužek takrat v naših krajih ni bilo, zato se je začelo izseljevanje. Ustavili so ga šele nastanek tovarne ETA in njeni prvi večji uspehi.

Znameniti možje

Na območju KS Cerkno se je v preteklosti rodilo veliko pomembnih mož, na katere smo lahko čisto upravičeno ponosni. Med njimi omenimo le znamenitega matematika **dr. Franca Močnika**, goriškega nadškofa in metropolita **Frančiška Borgio Sedeja**, pečovodjo, skladatelja ter neumornega kulturnega delavca **Petra Jereba**, letalca in izumitelja **Viljema Peternelja**, ter v Poljanah rojenega **Jaka Štucina – Cvetka**, organizatorja OF na Cerkljanskem.

Pod Labinjami zlato?

Na področju KS Cerkno imamo večje število zgodovinskih in kulturnih spomenikov. Kar nekaj je sakralnih, izpostaviti velja predvsem štiri cerkve – dve v Cerknem, posvečeni sv. Ani ter sv. Jerneju, cerkev sv. Trojice v Labinjah, ter cerkev v Planini, posvečeno sv. Janezu Krstniku. V Labinjah je mogoče videti Miklavžev turn, ki je dejansko ostanek nekdanje

rudarske cerkve sv. Miklavža. V vasi so namreč že v 17. stoletju kopali baker. Z nekdanjo cerkvijo in rudarjenjem je povezanih kar nekaj pripovedk in legend. Eno izmed teh je pred skoraj sto leti v nemškem časopisu zapisal raziskovalec **Anton de Mailly**. Po legendi naj bi v cerkvi stal zlat oltar, ki je pripadal neki verski skupini, ki je živela blizu Labinj, vendar ne v sami vasi. Nekaj časa so v bližini Labinj srebro kopali Benečani, vendar so to opustili. Čez čas so se v vasi pojavili trije tuji jezdec in spraševali ljudi, kje se je nekdanje kopalo. Jezdec so se nato podali v ta opuščeni rudnik in se čez čas vrnili, močno obloženi, ne samo s srebrom, temveč tudi z zlatom. Nato so izginili. Kdo ve, mogoče pa kaj labinjskega zlata še vedno čaka, da ga kdo odkoplje! Kakorkoli, ta pripovedka ima mistični izvor in je prav gotovo povezana z nekdanjimi, že pozabljenimi časi. Polno zanimivih zgodb in legend najdemo tudi v ostalih naseljih krajevnih skupnosti.

Med pomembna obeležja spada tudi spomenik na Brcih nad Cerknim, ki skupaj z obeležjem na Lajšah predstavlja tragično poglavje naše preteklosti iz časa druge svetovne vojne. Na isto obdobje se nanaša tudi grobnica s spomenikom na pokopališču, v kateri leži več kot 900 borcev, ki so kot partizani padli na Cerkljanskem, ter spomenik partizanske matere pred knjižnico.

Zanimiv del naše dediščine predstavlja kmečka arhitektura: kmečke hiše, kozolci, sušilnice za sadje-pajštve, seniki... Na te stavbe lahko naletimo v vseh naseljih krajevnih skupnosti. Mnogi izmed teh tradi-

cionalnih objektov so popolnoma spremenili svojo namembnost. Mnogi tudi propadajo, zato bi bilo potrebno zanje poskrbeti v bližnji prihodnosti.

Če omenjamo različne znamenitosti, seveda ne moremo mimo naše premične kulturne dediščine. Tu velja izpostaviti našo ljubo Cerkljansko laufarijo, ki ima sicer sedež v Cerknem, vendar njen pomen sega krepko preko meja naše krajevne skupnosti, saj se z njo istovetijo vsi Cerkljani.

Življenje in delo KS dandanes

V začetku petdesetih let smo Cerkljani še imeli lastno občino, leta 1958 pa smo po upravnih spremembah postali del občine Idrija. Krajevna skupnost Cerkno je bila ustanovljena leta 1965 in je takrat zajemala ista naselja kot danes. Vedno se je nahajala v centru občine, kjer je tudi sotočje Cerknice in Zapoške.

KS Cerkno nima sredstev za večje naložbe, zato pri vsakem večjem projektu sodeluje z Občino Cerkno. V preteklosti so bili to projekti, povezani z Osnovno šolo Cerkno, Vrtcem Cerkno, Centrom šolskih in občinskih dejavnosti, Večnamenskim centrom Cerkno in Hotelom Cerkno. Precej finančnih sredstev gre za obnovo kanalizacije. Kanalizacijsko omrežje na področju KS Cerkno je že precej staro in dotrajano, zato je potrebno neprestano vzdrževanje. Veliko investiranja je potrebnega tudi za vzdrževanje vodovodnega omrežja (sanacije in dodatne ureditve) ter asfaltiranje cest in dostopnih poti.

Naštetimo projekte in dela, ki jih je v zadnjem obdobju izvajala KS Cerkno: Posebej velja omeniti obnovo kanalizacije ter vodovoda v Mostaniji ter polaganje asfaltne prevleke od tovarne ETA do Mostanije. Skupaj z Občino Cerkno, s katero KS Cerkno lepo in zgledno sodeluje, je financirala tudi vodovod v Malnu v Cerknem. Poleg tega je priskočila na pomoč pri asfaltiranju ceste v Labinjah. Ravno tako je sofinancirala vodovod v Čeplezu.

Poleg skrbi za infrastrukturo KS Cerkno soorganizira prireditve, npr. vsakoletni obisk Dedka Mraza ter obdarovanje otrok v veselem decembru.

Tudi načrtov je v KS Cerkno veliko. Želja je seveda dosti več, kakor je na voljo finančnih sredstev. Med največje projekte spada izgradnja pločnika od »stare« Ete do Mostanije. Ker je to za pešce precej nevaren odsek, bo pločnik na tem mestu še kako dobrodošel. Gre torej za dolgo načrtovano investicijo v korist pešcev.

V načrtu je ureditev ekoloških otokov pri stanovanjskih blokih na Cesti OF ter v Strani. Ker gasilci zaradi velikosti novega vozila potrebujejo celotno parkirišče, je predvidena selitev ekološkega otoka izpred gasilskega doma na parkirišče za avtobuse. Postavitve še enega ekološkega otoka je načrtovana v Poljanah, ob cesti Cerkno-Novaki.

V okviru finančnih zmožnosti bo krajevna skupnost priskočila na pomoč tudi gasilcem v Planini. Predvidena je menjava strehe večnamenskega doma v Poljanah, pri čemer naj bi krajevna skupnost pomagala z nabavo materiala. KS Cerkno pomaga tudi pri pripravi projekta za tlakovani plato pred cerkvijo sv. Ane, ki naj bi bil del širše urbanistične zasnove naselja. Seveda je tudi upravljavec pokopališča ob cerkvi sv. Jerneja, kar pomeni, da skrbi za vzdrževanje pokopališča in poslovalne vežice. Planirana so sredstva oz. pridobivajo se idejni projekti za pokritje prostora pred vežico ter popravilo zidu ob pokopališču.

Ena izmed nalog krajevnih skupnosti je tudi finančna pomoč društvom, ki je seveda odvisna od stanja proračuna. Vsekakor skuša KS Cerkno pomagati pri stroških, povezanih z delovanjem društev, društvenimi prireditvami, itd. Ob tem lahko povemo, da ima v KS Cerkno svoje sedeže pestra bera društev, od dobrodelnih, športnih do kulturnih. Na njihove dosežke smo lahko upravičeno ponosni. ■

Foto: Drago Kuralt

France Bevk in Bevkovi dnevi 2015

Razumen in srčen mož, ki je verjel v pravico

Milojka Magajne

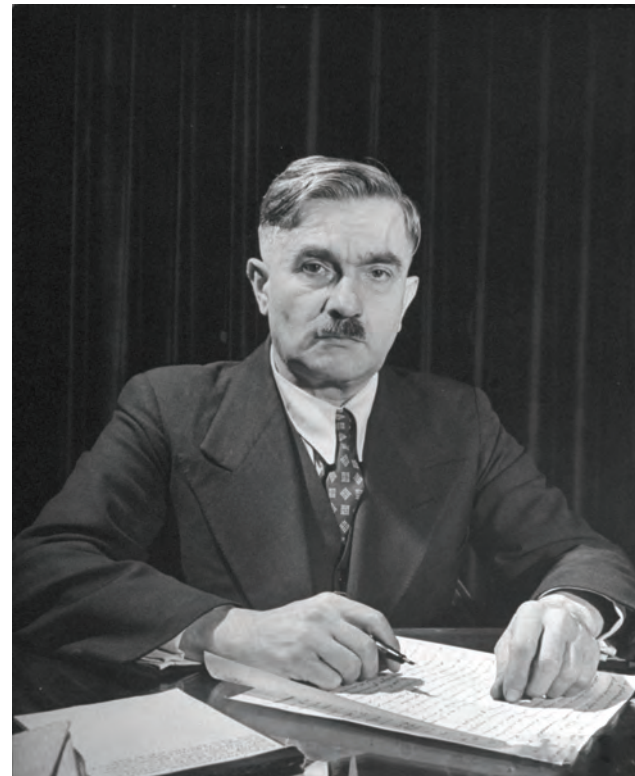
Letošnje leto mineva v znamenju 70-letnice konca druge svetovne vojne. To viharo obdobje je neizbrisno zaznamoval tudi primorski rojak, pisatelj, publicist in politik **France Bevk**. V septembru smo se spomnili 125. obletnice njegovega rojstva in 45. obletnice smrti.

France Bevk se je rodil v Zakojci 17. septembra 1890. Po končanem učiteljsku je sprva služboval v domačih krajih, a je njegovo učiteljsko kariero za vedno prekinila prva svetovna vojna. Po vojni se je namreč posvetil uredništvu in vse bolj tudi pisanju, ki je postalo njegov poklic. Opravljal ga je z velikim žarom in ustvarjalnostjo, saj je s svojimi rokopisi zalagal založbe na obeh straneh meje. Njegova dejavnost seveda ni bila pogodu fašističnim oblastem, zato so ga večkrat zaprli in internirali. Po kapitulaciji Italije se je pridružil partizanom in kmalu prevzel pomembne funkcije, čeprav v Komunistično partijo ni vstopil. Prizadelo ga je nasilno in oblastniško obnašanje nekaterih. Takratnemu partizanskemu funkcionarju **Josipu Vidmarju** je menda rekel: »*Ampak komunisti niso dobri ljudje.*« Septembra 1944 je bil izvoljen za

predsednika PNOO, takratne primorske vlade. Pisal je za Partizanski dnevnik in bil nekaj časa tudi njegov urednik. Takoj po koncu vojne je deloval v Trstu, udeležil se je tudi pariške mirovne konference in sodeloval v boju za naše zahodne meje. Po priključitvi Primorske Jugoslaviji se je z ženo **Davorino** preselil v Ljubljano in postal podpredsednik prezidija ljudske skupščine LRS, nato še republiški in zvezni poslanec. Prelomni vojni čas je našel svoj odsev v številnih Bevkovih zgodbah za mladino in odrasle: **Mali upornik**, **Smeh skozi solze**, **Ognjeni krst Gregca Petelinčka**, **Učiteljica Breda**, **Vanka partizanka**, **Pot v Svobodo**, **Slepa ulica** in druge.

Izguba Gorice in Trsta ga je močno prizadela, kot je prizadela številne Primorce. Na pogosto vprašanje o krivici in pravici, ki se

je postavljalo v tistih dneh, je odgovoril v črtici, ki jo je napisal za izseljenski list v Parizu. »*Pravica je. Pride. Osivela sva že, vi in jaz, morda je ne bova čakala. Toda naš narod je še mlad. Mladi ljudje in mladi narodi imajo vso bodočnost šele pred seboj ...*« Takšen je bil France Bevk. Zdelo se mu je, da bi bil zločin ljudem jemati vero v pravico. S svojo razumnostjo in srčnostjo je tudi skušal blažiti posledice nekaterih ostrih ukrepov povojnih oblasti in si prizadeval za pomilostitve. ■

»Pravica je. Pride. Osivela sva že, vi in jaz, morda je ne bova čakala. Toda naš narod je še mlad. Mladi ljudje in mladi narodi imajo vso bodočnost šele pred seboj ...«

Berite Bevka

Milojka Magajne

Septembra so številne ustanove in društva pripravili bogat program prireditev pod skupnim naslovom Bevkovi dnevi.

Potekali so od 14. do 26. septembra po vsej severni Primorski, od Nove Gorice do Zakojce. Goriška knjižnica Franceta Bevka je pripravila priložnostno razstavo Bevkovih prevedenih del. Mestna knjižnica in čitalnica Idrija je pripravila ure pravljic ter gostila srečanje s pisateljem **Tonetom Partljičem** v organizaciji KUD-a Cerkno. Letošnji literarni gost Tone Partljič je navdušil s svojo neposrednostjo in srčnostjo. Z obiskovalci sobotne prireditve v Bevkovi knjižnici v Cerknem je delil nekaj svojih zgodb, pa tudi spominov na pisatelja Bevka. Na nedeljski prireditvi pred Bevkovo domačijo, kjer se je zbralo preko sto pohodnikov in ostalih obiskovalcev pa nam je položil na srce: »*Berite Bevka, tudi knjige, ki ste jih morda nekoč že prebrali. Saj tudi pesmi poslušamo večkrat. Morda boste zdaj v njih našli drugačna sporočila.*« V kulturnem programu so zapele pevke KUD Iris Bukovo. Cveto Zgaga iz Društva Baška dediščina je prebral odlomek iz Bevkove knjige Pot v

Foto: Andrej Ličar

Tone Partljič: »Berite Bevka., tudi knjige, ki jih morda nekoč že prebrali.«

svobodo, ki je govoril o njegovi vlogi v bojih za našo zahodno mejo po drugi svetovni vojni. Tudi letos so domačijo oživili člani TD Pod Kojco, zadišalo je po sveže pečenem kruhu iz krušne peči. Praznik knjige in pisane besede pa se je nadaljeval tudi popoldan, ko je bila predstavljena pesniška zbirka domačinke **Vide Prezelj** z naslovom *Poezije*, ki je izšla pri Založbi Bogataj. Poleg avtorice so pesmi prebirali tudi **Damijan Bogataj**, **Mitja Kumer** in **Alida Bevk**, pisateljova vnukinja.

Dan odprtih vrat Bevkove domačije je bil uvrščen v program Dnevo evropske kulturne dediščine, katerih skupna tema so bila praznovanja. Naše praznovanje je bilo poklon pisatelju Bevku, njegovi ljubezni in zvestobi do domače zemlje, njegovemu življenjskemu optimizmu, ne nazadnje njegovi bogati literarni zapuščini. ■

Predstavitve pesniške zbirke Vide Prezelj

Foto: Sandro Oblak

Nastop pevk KUD Iris Bukovo pred Bevkovo domačijo v Zakojci

Foto: Sandro Oblak

Tudi letos obilica dogodkov na festivalu Cmakajne

Mesec september je bil med drugim tudi v znamenju mednarodnega festivala Cmakajne, ki je letos potekal že 17. leto zapored. Poleg baze v cerkljanskem mladinskem centru C.M.A.K., kjer je potekala večina festivalskega dogajanja, se je dogajalo tudi na drugih prizoriščih po Cerknem.

Festival, ki je bil v svojih začetkih namenjen predvsem promociji in omogočanju nastopanja mladih ter še neveljavljenih ustvarjalcev na različnih področjih kulture, je skozi leta rastel in v Cerkno začel privabljati tudi bolj vidne ter prepoznavne akterje in akterke, ne le iz Slovenije, temveč tudi drugih evropskih dežel. S tem se je povečala prepoznavnost festivala v širšem regijskem in državnem prostoru, prav tako pa je bila mladim izvajalcem in izvajalkam dana možnost postaviti se ob bok bolj izkušenim kolegom in kolegicam. To je mladim prinašalo in še vedno prinaša večjo prepoznavnost ter odpira vrata na druge festivale in klube.

Te rdeče niti so se v mladinskem centru C.M.A.K. držali tudi letos ter v Cerkno pripeljali razstavo mlade ilustratorke **Mance Flajs**, otroške delavnice v sklopu Šotorišča, literarni večer s pisateljico **Vesno Lemaic**, animirane filme v sklopu pred-dogodka mednarodnega filmskega festivala StopTrik, gledališki predstavi Impro-zatiranje ter 5fantkov.si, predavanje **Eve Podlogar** o magiji v sodobnem svetu in black metalu, večer pravljic, LAN party za vse računalniške navdušence in navdušenke, potopisno predavanje domačinke **Mojce Jeram** o severnoameriških nacionalnih parkih ter štiri koncertne dogodke, na katerih je nastopilo enajst glasbenih skupin oz. izvajalcev iz Slovenije, Italije, Madžarske in Srbije.

Foto: Janja Golob

RecycleMan

Kot je bilo pričakovati, so bili najboljše obiskani prav glasbeni dogodki, na katerih so različne glasbene zvrsti in podzvrsti predstavili **RecycleMan**, **DJ D-Ez**, **Kontradikshn**, **Nonlinear**, **MFHz**, **Korai Trancemission**, **Sonic Jesus**, **Suzi Soprano**, **Threesome**, **Clockwork Psycho** ter **Koromač**. Tako je bilo v okviru festivala moč slišati vse od hip hopa, drum 'n' bass, elektro rocka in žive elektronike pa do kraut rocka, organic trancea, surfa, psychobilja in hardcorea.

Če vas zanimajo dodatni, predvsem fotografski vtisi, obiščite C.M.A.K.-ovo facebook stran na naslovu: www.facebook.com/prtincku. Multimedijško predstavitev vseh nastopajočih pa si lahko ogledate tudi na spletnem naslovu www.cmakajne.net. (Matjaž Peternelj) ■

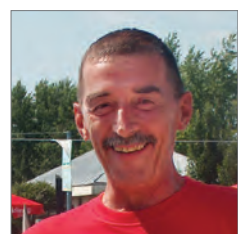
Zlata piščal

Z 'zlato piščaljo', ki jo podeljujejo Cerkljanske novice, izrekamo priznanje ljudem, ki s svojim delom, energijo, dobro voljo in vztrajnostjo prispevajo k boljšemu in bogatejšemu življenju na Cerkljanskem.

Zlati piščali tokrat podeljujemo:

Nuši Jeram, članici Orientacijskega kluba Azimut, za izjemno predanost športu, ki jo potrjujejo visoke uvrstitve na tekmovanjih doma in v tujini, med njimi tudi eden največjih uspehov doslej: osvojitve štirih kolajn na letošnjem prvenstvu Jugovzhodne Evrope.

Marjanu Kuželu, dolgoletnemu trenerju Plavalnega kluba Cerkno, ki je mlade cerkljanske plavalce v dveh desetletjih popeljal na 400 tekmovanj, kjer so osvojili preko 400 odličij, med njimi 30 državnih naslovov.

Drugi festival rokodelcev uspel

Cerkljansko Društvo rokodelcev Drikle je 30. avgusta letos že drugič organiziralo Rokodelski festival, na katerem si je bilo mogoče ogledati različne izdelke, ki nastajajo v rokah domačih in gostujočih rokodelcev. Poučno razstavo, ki je bila domiselno speljana okoli 'Porezna', kjer ima društvo tudi svojo kaščo s stalno razstavo, je nadgradil kulturni program na trgu pred fontano, v katerem so sodelovala tudi druga domača društva, ki se ukvarjajo z ohranjanjem kulturne dediščine. Predsednik društva Marko Obid je bil s potekom prireditve zelo zadovoljen. Mi pa smo bili zelo zadovoljni z okusom kavice iz prav tam sprazene in zmlete kave. (LRŠ) ■

Foto: Bojan Tavčar

Od septembra kino Cerkljanom bližje

Filmsko gledališče Idrija je v začetku septembra po dolgem času ponovno odprlo svoja vrata, in sicer z novim upravljavcem – Mestno knjižnico in čitalnico Idrija. Članom knjižnice ponujajo posebno ugodne cene vstopnic (4 €) iz rednega filmskega programa. Kartico Filmskega gledališča, s katero lahko člani knjižnice uveljavljate popust, prejmete v Bevkovi knjižnici Cerkno. Kinospored pa je objavljen na prenovljeni spletni strani knjižnice, na naslovu: www.idr.sik.si. V programu Filmskega gledališča Idrija lahko obiskovalci pričakujete kakovostne evropske, azijske, ameriške in domače filme. Poseben poudarek bo tudi na kakovostnem filmu za mladino. Predvsem pa boste ljubitelji dobrih filmov za pot do najbližjega kina porabili izrazito manj časa. (TB) ■

Tidldibab na filmskem platnu v Šebreljah

Najprej v Šebreljah in nato v Narodnem muzeju v Ljubljani je bil 19. in 25. septembra predpremierno predvajan film Tidldibab-najstarejša piščal nekoč in danes. Igrano-dokumentarni film o znamenitem odkritju iz Divjih Bab je posnela Televizija Slovenija s scenarijko **Darjo Korez-Korenčan** in režiserko **Haidy Kancler**. Piščal, tidldibab, v filmu predstavljajo glasbenik **Ljuben Dimkaroski**, arheolog **Peter Turk** in etnomuzikolog **Svanibor Pettan**. (OC) ■

Prvi Pihnfest obogatil dogajanje ob občinskem prazniku

Cerkljanski godbeniki so v soboto, 26. septembra, v Cerknem priredili prvi mednarodni glasbeni festival Pihnfest. Poleg domačega Društva godbenikov so se občinstvu predstavili še: **Godbeno društvo rudarjev Idrija**, **Pihalni orkester Salonit Anhovo** in orkester **Nuova Banda di Carlino** iz sosednje Italije. Kot je za Cerkljanske novice povedal predsednik Društva godbenikov **Robert Kuralt**, so si v Cerknem že dlje časa želeli festivala, kakršnih se tudi sami večkrat udeležujejo v drugih krajih. Pihnfest želijo ob podpori Občine Cerkno organizirati tudi v prihodnje. (HPT) ■

Foto: Drago Kuralt

KOLEDAR DOGODKOV

Klubski maraton

C.M.A.K., Cerkno
Petek, 2. oktober 2015

Kmečka tržnica

Gabrijelov vrt
Sobota, 3. oktober 2015

Muzejska učna ura: Čarobni muzejski kovček
Cerkljanski muzej
Sreda, 7. oktober 2015, ob 16:00

DJ Bertopster

C.M.A.K., Cerkno
Sobota, 10. oktober 2015

Muzejska srečanja mag. Sandro Oblak: Prva svetovna vojna na Cerkljanskem
Cerkljanski muzej
Petek, 16. oktober 2015, ob 19.00

Kmečka tržnica

Gabrijelov vrt
Sobota, 19. oktober 2015

Posluh!

C.M.A.K., Cerkno
Petek, 30. oktober 2015

Kmečka tržnica

Gabrijelov vrt
Sobota, 7. november 2015

Jej daw somn

Zakriž
Nedelja, 11. oktober 2015

Kmečka tržnica

Gabrijelov vrt
Sobota, 18. november 2015

Po domače Pr` Gabrijelu

Bar Gabrijel
sreda, 21. oktober 2015

Nagrada na Bavarskem

Miha Koblar, Neža Mavri

Ministrstvo za izobraževanje, bogočastje, znanost in umetnost nemške zvezne dežele Bavarska vsaki dve leti razpisuje tekmovanje z naslovom **Mi v Evropi – Nemci in njihovi vzhodni sosedi**. Namenjeno je bavarski mladini, k sodelovanju pa so povabljeni tudi mladi iz dežel srednje in vzhodne Evrope. Na tekmovanju, ki je za letošnjo temo izbralo Slovaško in Madžarsko, je že drugič sodelovala Osnovna šola Cerklno.

Učenci od 7. do 9. razreda so se pri izbirnem predmetu nemščina pod mentorstvom učiteljice **Anice Svetik** posvetili spoznavanju Madžarske, saj jih s šolo v Bocskaiertu na skrajnem vzhodu te sosede povezuje večletno prijateljstvo. Skupaj so zasnovali partnerski projekt z naslovom **Madžarska je pisana in muzikalična dežela**. Nekaj nad dvajset najboljših sodelujočih šol iz Nemčije in tujine, med njimi tudi OŠ Cerklno, se je uvrstilo na zaključno prireditev v mestu **Passau**, ki je potekala od 28. do 30. julija letos. Cerkljansko šolo so zelo uspešno zastopali: **Miha Koblar, Neža Mavri in Nuša Rejc**. V drugi starostni stopnji v kategoriji **Dežela in ljudje** so Osnovni šoli Cerklno priborili 2. mesto.

Miha Koblar in Neža Mavri sta po tekmovanju in bivanju v mestu Passau povedala: Med celotnim lanskim šolskim letom smo ustvarjali prispevke za tekmovanje »Wir in Europa«. Spoznavali smo stvari, povezane z Madžarsko: vezli po tradicionalnih madžarskih vzorcih, slikali madžarske motive na način pop arta, ilustrirali njihove pripovedke, spoznavali njihov narodni park Hortobagy, sedmošolci so ob pomoči posnetkov, ki so jih za nas pripravili Madžari, plesali njihov tradicionalni ples čardaš, kuhali smo njihovo narodno jed segedin

Foto: arhiv OŠ Cerklno

Na podelitvi nagrade tekmovanja Mi v Evropi

golaž, spoznavali slovenske pripovedke o kralju Matjažu, ki naj bi bil v resnici madžarski kralj Matija Korvin, sošolka Nuša je na violino zaigrala Madžarski ples št. 5 Johannes Brahmsa ... Vse skupaj se nam je zdelo zelo zanimivo. Počasi so nastajale fotogodbe in videoposnetki, v katerih smo nastopali mi. Uspelo nam je narediti veliko dobrih izdelkov, opremljenih z nemškimi besedili.

V začetku maja nam je učiteljica sporočila novico, da smo se uvrstili med najboljše šole.

To je pomenilo, da bomo trije predstavniki odšli zastopati šolo na zaključno prireditev v Nemčijo. Med njimi sva bila tudi midva. Do konca šolskega leta smo se vneto pripravljali na nastop: izdelali smo plakate, na katerih smo predstavili naš projekt, naredili projekcijo, sestavili besedilo za našo predstavitev ter se ga naučili prosto govoriti v nemščini.

Ob prihodu v Passau smo razstavili plakate, na katerih je bilo predstavljeno naše delo, občudovali pa smo tudi vse, kar so razstavili drugi tekmovalci. Sledil je voden ogled mesta Passau, ki je kraj z dolgo in zanimivo preteklostjo. Videli smo veliko znamenitosti in se z ladjico vozili po sotočju tamkajšnjih treh rek: temno modre Ilz, zelene Donave in svetle Inn. Videli smo prelivanje barv med rekami, ki je še lepše in očitneje vidno iz večje razdalje, na primer s trdnjave nad mestom. Bilo je zelo lepo. Po večerji je sledil še ogled mesta v temi. Vodila ga je v starodavno plemkinjo oblečena duhovita gospa. Kmalu je

prišel odločilni trenutek, ko smo naš projekt morali predstaviti tekmovalni žiriji. Ko smo prišli na vrsto, smo nastop kljub tremi opravili gladko in brez zapletov. Nuša je odlično odigrala svojo skladbo in tudi skupni govorni del ob projekciji je stekel brez težav.

Po nastopu smo si v trdnjavi nad mestom ogledali različne muzejske zbirke. Zvečer smo se uredili in odpravili na slavnostno prireditev v dvorano mestne hiše. Pred dvorano je bila pogostitev, nato pa slavnostni večer s podelitvijo nagrad. Kulturni program je bil sestavljen iz najzanimivejših delov naših predstavitev. Nastopala je tudi sošolka, violinistka Nuša. Izvedeli smo, da smo se uvrstili na drugo mesto v kategoriji Dežela in ljudje. To je bilo izvrstno. Uspelo nam je skupaj z našimi madžarskimi partnerji. Pred odhodom iz Nemčije smo se odpeljali še v Tittling, kjer smo si ogledali muzejsko vas. Celotna izkušnja nama bo za vedno ostala v spominu. Pot do uspeha je bila sicer dolga in je zahtevala precej truda vseh učencev, ki smo sodelovali na tekmovanju, a se je splačalo potruditi. Poleg dela smo se tudi zabavali in se imeli super. ■

Aktivne počitnice in nova moč

Foto: CŠOD

V Centru šolskih in obšolskih dejavnosti (CŠOD) Cerklno so med 23. in 28. avgustom potekale aktivne počitnice z naslovom **Iščem se v gibu, besedi in sliki**. Udeleženci iz vse Slovenije in zamejstva so se na njih učili gledališča, giba in glasbe. Na dvorišču pred domom so v četrtek, 27. avgusta zvečer, pripravili premiero predstave **24 ur po naše**. Obiskali so tudi Partizansko bolnico Franja in Arheološki park Divje babe ter se oglasili na radiu Primorski val. V septembru je Center začel izvajati plavalne šole v naravi in tematske tedne Živim v naravi ter okrepil ekipo. V tednu, ko so v domu CŠOD Cerklno svojo šolo v naravi začeli sedmošolci iz OŠ Frana Metelka Škocjan, sta službo nastopila dva nova sodelavca. **Rok Ozebek**, profesor matematike in fizike iz Cerknega, je kot učitelj naravoslovja svoj delovni dan začel z umeščanjem učencev v prostor in čas in jih poučil o pomenu trajnostnega razvoja. Na mestu

upravnika pa je svoje delo pričel gradbeni tehnik **Bojan Mihelj** s Travnika, ki bo tudi s svojimi pedagoškimi izkušnjami popestril življenje v domu. V šolskem letu 2015/16 se bo v CŠOD Cerklno odprlo še eno delovno mesto, in sicer za učitelja športa. (DU) ■

Na pripravah podmladek Uniona Olimpije

Foto: Hotel Cerklno

Avgusta se je na pripravah v Cerknem en teden mudilo 60 mladih košarkarjev Košarkarskega kluba Union Olimpija iz Ljubljane. Ob tej priložnosti so odigrali tudi trening tekmo z dve do tri leta starejšimi igralci Košarkarskega kluba Cerklno, ki so zmagali z rezultatom 75:45. Mladi košarkarji Uniona Olimpije so trenirali na igrišču ob osnovni šoli, igrišču ob teniških igriščih in osnovnošolski telovadnici, najstarejši tudi v gimnazijski telovadnici v Idriji. (FF) ■

Otroci pletli košare

Foto: Marta Erjavec

Mojster pletenja košar **Janko Prezelj** iz rokodelskega društva Drikle je 24. septembra obiskal Podružnično šolo za izobraževanje in usposabljanje otrok in mladostnikov s posebnimi potrebami v Idriji. Ob njegovi pomoči so učenci Posebnega programa vzgoje in izobraževanja izdelali prelepe košarice iz leskovih vej, za kar so bili svojemu gostu izjemno hvaležni. (ME) ■

V Cerknem darovali kri

Območno združenje Rdečega križa Idrija je poleti sedmim otrokom omogočilo brezplačno letovanje na Debelem rtiču. Pri nakupu delovnih zvezkov je s sredstvi v višini 3300€ pomagalo 33 družinam oz. 59 otrokom. Na Festivalu nevladnih organizacij, ki je letos potekal v Cerknem, je izvajalo meritve krvnega tlaka in prikazalo postopek oživljanja.

Kot vsako leto je Rdeči križ organiziral tudi poletno krvodajalsko akcijo. Na akciji, ki je potekala zadnji teden avgusta, je kri darovalo

840 darovalcev: prve tri dni v Idriji 690, četrti dan v Cerknem 150. Rdeči križ je v obeh občinah letos zabeležil že 1537 krvodajalcev, od tega jih je 100 kri darovalo prvič. Razveseljivo je, da se krvodajalskim akcijam pridružuje vse več mladih. (TT) ■

Srečanje težkih invalidov

Foto: Vladimir Kržišnik

Prvi vikend v septembru je Medobčinsko društvo invalidov Idrija Cerklno za svoje člane organiziralo srečanje težkih invalidov. Srečanja v Idriji se je udeležilo trideset članov, ki so se po pozdravu predsednice društva **Ljudmile Erjavec** in uvodnem druženju pomerili v njim prilagojenih športnih disciplinah. Najboljše uvrstitve so dosegli: v **streljanju s serijsko zračno puško**: 1. Ermin Oblak, 2. Radovan Strnad, 3. Miro Petrič, v **metanju pikada**: 1. Miro Mrak, 2. Miro Petrič, 3. Ladislav Mlakar, v **namiznem kegljanju**: 1. Ermin Oblak, 2. Ladislav Mlakar, 3. Radovan Strnad, v **bližanju k balinčku**: 1. Radovan Strnad, 2. Izak Kovač, 3. Ermin Oblak. (VK) ■

Cerkno gostilo festival nevladnih organizacij

Livija Rojc Štremfelj

Pred Večnamenskim centrom Cerkno je 19. septembra letos potekal 6. Festival nevladnih organizacij Goriške statistične regije, ki sta ga organizirala Regionalno stičišče NVO Planota in Agencija LARS v sodelovanju z mnogimi cerkljanskimi društvi, kmetijami in gostinci.

Skupaj se je na stojnicah, odru in okrogli mizi predstavilo več kot 35 nevladnih organizacij iz vse Slovenije, med katerimi so se spletla nova prijateljstva. Zagotovo so na vidiku tudi nova sodelovanja med društvi, zavodi in ustanovami, saj je mreženje namen tovrstnih festivalov.

Okrogla miza Mladi za stare, stari za mlade – Za višjo kakovost življenja! je gostila **Barbaro Goričan**, vodjo Hiše Sadeži družbe v Vipavi, ki se zavzema za medgeneracijsko sodelovanje, **dr. Matejo Kožuh Novak**, strokovno vodjo programa Starejši za starejše, ki ga Zveza društev upokojencev Slovenije izvaja v sodelovanju z lokalnimi društvi upokojencev po vsej Sloveniji, **Marka Hvala**, predsednika Društva upokojencev Cerkno, **Miho Bavcona**, mladega prostovoljca Planinskega društva Cerkno in Društva Laufarija ter **Klaro Golja** iz Občine Kanal ob Soči, ki je predstavljala projekt NET-AGE, kot dober primer uspešnega medgeneracijskega sodelovanja.

Medijski pokrovitelj festivala je bil Primorski val, ki je ob tej priložnosti prejel tudi posebno zahvalo za podporo, ki jo s svojimi storitvami nudi nevladnemu sektorju. Na festivalu je

Foto: Andrej Ličar

potekala tudi podelitev za NAJ NVO 2015. Nagrado po izboru strokovne komisije je prejelo *Medobčinsko društvo slepih in slabovidnih Nova Gorica*, nagrade po izboru javnosti pa *Folklorna skupina Razor Tolmin* iz UE Tolmin, *Inštitut za mladinsko politiko* iz UE Ajdovščina, *Medobčinsko društvo slepih in slabovidnih Nova Gorica* iz UE Nova Gorica ter Društvo Laufarija iz UE Idrija.

Festival NVO vsako leto poteka v drugem kraju ene od omenjenih upravnih enot. Zagotovo je tudi letošnji dogodek spodbudil prisotne, da se v bodoče večkrat srečajo in sodelujejo pri novih projektih. ■

NAJ nevladna organizacija

Regionalno stičišče NVO Planota je 3. septembra objavilo rezultate letošnjega glasovanja za NAJ nevladno organizacijo 2015 v Goriški statistični regiji. Med nevladnimi organizacijami, ki delujejo v Upravni enoti Idrija je največ glasov prejelo **Društvo Laufarija Cerkno**. Priznanje je društvo prejelo na letošnjem Festivalu nevladnih organizacij v Cerknem.

Foto: Andrej Ličar

ŽELITE POMAGATI BEGUNCEM?

Rdeči križ Slovenije je odprl račun za zbiranje prostovoljnih finančnih prispevkov za pomoč beguncem. V akciji »RKS-Pomoč beguncem 2015« lahko darujete po svojih zmožnostih, tako da prispevek nakažete na: RKS, Mirje 19, 1000 Ljubljana, TRR: SI56 0310 0111 1122 296, sklic: 00 96868, BIC banke: SKBAS12X, Koda namena: CHAR; ali pošljete SMS donacijo na številko 1919, s ključno besedo BEGUNCEM za donacijo 1€ ali BEGUNCEM5 za donacijo 5€.

Pravni nasvet

Kako opravim vpis lastninske pravice v zemljiško knjigo po nakupu nepremičnine? Mora kupec plačati davek na nepremičnine in po kakšni stopnji?

V postopek nakupa nepremičnine so tako ali drugače vedno vključeni prodajalec, kupec, davčna uprava, notar in zemljiška knjiga. Potem, ko se prodajalec in kupec dogovorita za bistvene sestavine kupoprodaje in je kupoprodajna pogodba za nepremičnino sestavljena, je podpisan izvod pogodbe treba dostaviti davčni upravi, ki odmeri davek na nepremičnine oziroma pravilno davek na promet nepremičnin. Prodajno pogodbo za nepremičnino, ki je opremljena s potrdilom davčne uprave, da je bil davek na promet nepremičnin poravnán, prodajalec nato overi pri notarju, ki bo po naročilu kupca nato vložil tudi zemljiškooknjižni predlog za vknjižbo lastninske pravice. Plomba je v zemljiški knjigi praviloma vidna še isti dan po vložitvi predloga, nakar je postopek nakupa nepremičnine za kupca in prodajalca načeloma zaključen.

Davek na promet nepremičnin znaša 2 % od davčne osnove, ki je prodajna vrednost nepremičnine, ki jo odraža prodajna pogodba za nepremičnino. Zavezanec za plačilo je prodajalec, če se stranki nista dogovorili drugače. Prodajalec mora davčno napoved vložiti v 15 dneh po nastanku davčne obveznosti (ta nastane z dnem, ko je podpisana prodajna pogodba za nepremičnino). Davčni organ izda odločbo v 30 dneh, zavezanec pa mora nato plačati davek v nadaljnjih 30 dneh po vročitvi odločbe. Poleg davka na promet nepremičnin se prodajalcu odmeri še davek na dobiček. Za davčno osnovo se pri slednjem vzame razlika med vrednostjo nepremičnine ob pridobitvi in vrednostjo ob prodaji. Če je ta razlika pozitivna, se od nje odmeri davek po 20 % stopnji, medtem ko negativna razlika lahko služi zmanjšanju davčne osnove v letu prodaje nepremičnine. V določenih primerih zakon dopušča oprostitev odmere in plačila davka na dobiček. Ali konkreten pravni posel sodi med takšne primere, je odvisno od dobe trajanja lastništva prodajalca ter od odgovora na vprašanja, ali je imel prodajalec na naslovu prodajane nepremičnine prijavljeno stalno prebivališče ter, ali je na tem naslovu tudi dejansko prebival.

Na vprašanja bralcev odgovarja:

Odvetniška pisarna Lukančič - Zupančič d.o.o., Podružnica Žiri

V tokratni številki Cerkljanskih novic objavljamo prvi pravni nasvet. Če imate tudi sami vprašanje s pravnega področja in želite, da nanj odgovori strokovnjak, nam ga lahko pošljete po elektronski pošti na naslov: cerkljanske.novice@gmail.com ali navadni pošti na naslov: Občina Cerkno, Bevkova ulica 9, 5282 Cerkno, s pripisom: ZA CERKLJANSKE NOVICE-PRAVNI NASVET. Odgovor boste lahko prebrali v naslednji številki časopisa.

KAM NA REKREACIJO?

Ob koncu poletja se rekreacija iz narave seli v notranje prostore. Predstavljamo možnosti organiziranih vadb v Cerknem v novi sezoni:

PONEDELJEK:

Joga (Društvo Joga v vsakdanjem življenju Popetre), VCC ob 18:00
Telesna vadba (DU Cerkno), velika telovadnica ob 18:30
Košarka (ŠD Cerkno), velika telovadnica ob 19:00

TOREK:

Rekreacija za upokojenke (DU Cerkno), velika telovadnica ob 18:30
Pilates (ŠD Neptun), mala telovadnica ob 19:00
Aerobika (ŠD Neptun), mala telovadnica ob 20:15

SREDA:

Namizni tenis (ŠD Cerkno), mala telovadnica ob 19:15
Nogomet (ŠD Cerkno), velika telovadnica ob 20:00

ČETRTEK:

Nogomet (ŠD Cerkno), velika telovadnica ob 20:00
Aerobika (ŠD Neptun), mala telovadnica ob 19:00
Nirvana (ŠD Neptun), mala telovadnica ob 20:15

PETEK:

Košarka (ŠD Cerkno), velika telovadnica ob 19:30

Vsak dan je na voljo trim steza v Lamku s telovadnimi orodji in nič koliko pohodnih in kolesarskih poti po vsej Cerkljanski. Planinsko društvo Cerkno pripravlja program izletov, ki ga najdete na spletni strani: www.planinsko-drustvo-cerkno.si. Za rekreacijo je na voljo tudi bazen v Cerknem. Urnik najdete na spletni strani: www.cerkno-resort.si.

Cerkno v postopku pridobivanja znaka Slovenia Green

Cerkno je kot turistična destinacija vstopilo v pilotni nacionalni program za pospeševanje uvajanja trajnostnih poslovnih modelov v turizmu ter s tem kot ena prvih destinacij v Sloveniji tudi v postopek pridobivanja znaka „Slovenia Green Destination“. Slovenska turistična organizacija bo omenjeni znak podelila tistim destinacijam, ki izkazujejo odgovorno ravnanje do naravnega in družbenega okolja.

Z izvedbo postopka, ki ga izvaja LTO Laufer Cerkno, bo Cerkno pridobilo mednarodno primerljivo oceno in nabor ukrepov za izboljšave v prihodnosti. Pridobljeni znak bo na slovenskem, evropskem in globalnem trgu prispeval tudi k večji prepoznavnosti Cerknega med okolju in družbi prijaznimi turističnimi destinacijami. (Minca Slakonja) ■

Strokovna komisija Sejalca v cerkljanskih gozdovih

Izvajalce programa Gozdni selfness je septembra letos v Cerknem obiskala strokovna komisija Sejalca, priznanja Slovenske turistične organizacije za ustvarjalne in inovativne turistične dosežke. Gozdni selfness se je namreč uvrstil med polfinaliste, ki se potegujejo za priznanje Sejalec 2015. Dobitnik priznanja bo razglašen sredi oktobra v Novi Gorici, na Dnevih slovenskega turizma.

Priznanje Sejalec nagraduje tiste inovacije v turizmu, ki prispevajo k večji prepoznavnosti turistične ponudbe Slovenije. Zanj se letos poleg cerkljanskega Gozdnega selfnessa potegujejo še eko vasica na Bledu, turistični avtobus v Radovljici, luksuzna potovanja z motorji Harley Davidson, jedi s trničem iz Velike Planine ter ekološka kmetija v Črni vasi na Ljubljanskem Barju. (Helena Pregelj Tušar) ■

Poleg zimske bodo več stavili tudi na letno sezono

Vodenje Hotela Cerkno je septembra prevzela **Manuela Božič Badalič**, ki je tem mestu nasledila **mag. Vasilija Sedeja**. Prve tedne svojega dela v cerkljanskem hotelu je posvetila pregledu stanja poslovanja družbe, srečanjem z zaposlenimi in poslovnimi partnerji. Nova direktorica med prioritete naloge uvršča reorganiziranje posameznih hotelskih služb ter intenzivne priprave na začetek zimske sezone. Že med pripravami na zimsko pa bo hotelska ekipa po njenih besedah z mislimi tudi pri prihodnji letni sezoni: »Aktivnosti bodo usmerjene v zapolnitev hotelskih kapacitet v času, ko ni zimske sezone, v mesecih, ko je gostu potrebno ponuditi več in v drugačni obliki, bodisi z različnimi paketi ugodnosti, različnimi dejavnostmi, prireditvami.«

Hotel v prihodnjem letu po besedah direktorice načrtuje več dogodkov in ponudb, s katerimi bo privabljal tako domače kot tuje goste. Velik poudarek bo namenil trženju športnih dejavnosti, saj lahko ponudi odlične možnosti za izvedbo priprav športnikov in je dobra izhodiščna točka tudi za druge športne aktivnosti v okolici. (Helena Pregelj Tušar) ■

Kako jaz skrbim za zdravje?

»Vsak dan spijem veliko tekočine. Poskušam jesti čim manj hitre, mastne hrane. Poskrbim, da pojem vsaj tri obroke na dan. Že po naravi nisem ljubiteljica čokolad in sladkarij, raje si privoščim kozarec kislih kumaric. Od malega imam zelo rada zelenjavo, tudi sadje. Včasih si vzamem čas za sprehod ali tek v naravi,« pravi 21-letna Nika Tušar iz Planine pri Cerknem, ki zaključuje Srednjo Zdravstveno šolo, v prostem času pa se rada ukvarja s športom: plesom, tekom, rolanjem. Rada se družijo s prijatelji, obožuje motorje, otroke, morje in poletje.

Nika Tušar je 10. septembra kot ena od štirinajstih finalistk nastopila na tekmovanju za **Miss Slovenije 2015**. Lepotna tekmovanja so jo že od nekdaj zanimala, za prijavo pa je potrebovala še malo poguma in samozavesti, nam je zaupala. »Tekmovanje mi je dalo veliko nove moči, volje, samozavesti, veliko novih in koristnih poznanstev, predvsem pa nepozabno izkušnjo, za katero sem več kot hvaležna. Dobila sem še eno potrditev, da nobena stvar ni nedosegljiva, če si jo zares želiš.« ■

Deska – diagonala z oporo na vseh štirih

Ana Bogataj

Z vajo ohranjamo hrbtenico zdravo in močno, krepimo mišice trupa ter celotni ramenski obroč.

Foto: Bojan Tavčar

1 Začetni položaj je v opori na vseh štirih. Poskrbimo, da je naša glava v podaljšku hrbtenice ter dlani pod ramenskimi sklepom ali nekoliko širše. Lopatici sta nežno aktivirani in potisnjeni ob hrbtenici navzdol. Medenica je v nevtralnem položaju, ramena sproščena in potisnjena stran od ušes - ohranjamo dolg vrat.

Previdno: če imate bolečine v zapestjih, ramenih ali v ledvenem delu hrbtenice, lahko vajo izvajate tudi leže na trebuhu.

2 Aktiviramo mišice medeničnega dna, naredimo vdih ter močno razširimo spodnji del prsnega koša čim bolj vstran in nazaj. Z izdihom s stabilnim trupom dvignemo od tal istočasno nogo ter nasprotno roko brez rotacije v medenici. Z vdihom spustimo roko in nogo, trup pa ostane stabilen in vse mišice aktivirane. Isto ponovimo na drugi diagonali. Med vajo skrbimo, da ostaja linija hrbtenice nespremenjena ter medenica v nevtralnem položaju. Prav tako ohranimo čez celotno vajo občutek podaljševanja hrbtenice (enakomerno razporejena vretenca) ter pravilnega dihanja brez popuščanja mišic medeničnega dna. Vajo ponovimo 7-krat na vsaki diagonali, nato se spustimo nazaj (usedemo se na noge) v položaj za počitek. Sprostimo zapestja in hrbtenico, nato lahko vajo poljubno ponovimo. ■

Zdravstvena preventiva

Kaj lahko naredimo za svoje zdravje?

Helena Pregelj Tušar

Velika večina ljudi uvršča zdravje med najpomembnejše vrednote. Njegove vrednosti se pogosto zavemo šele, ko pride do zdravstvenih težav. V splošnem velja, da je bolezní najbolje preprečevati ali jih odkriti v čim bolj zgodnjem obdobju nastanka, saj je s tem verjetnost ozdravitve večja. Tri zdravnike smo vprašali, kaj nam na področju preventive omogoča zdravstveni sistem in kaj lahko naredimo sami, da bi ohranili svoje zdravje.

Mag. Marija Magajne, predstojnica Centra za upravljanje projektov in raziskovalno dejavnost na Nacionalnem inštitutu za javno zdravje meni, da moramo za zdravje v vseh obdobjih življenja najprej poskrbeti sami. »Da temu pogosto ni tako, kažejo podatki o naraščanju kroničnih nenalezljivih bolezni, povezanih z življenjskim slogom, kot so npr. sladkorna bolezen ali različne vrste raka,« ugotavlja. Z namenom zgodnjega odkrivanja nekaterih bolezni, oz. že ogroženosti za te bolezni so bili uvedeni številni preventivni programi in pregledi. Med najbolj poznanimi so presejalni programi za zgodnje odkrivanje predrakavih sprememb in raka materničnega vratu – ZORA, dojke – DORA, ter debelega črevesa in danke – SVIT.

Eden od preventivnih programov je namenjen tudi odkrivanju ljudi, ki so bolj ogroženi, da zbolijo za kronično boleznijo. V okviru programa osebni zdravnik ali medicinska sestra v referenčni ambulanti vsakih pet let opravita preventivni pregled, usmerjen v odkrivanje dejavnikov tveganja za razvoj kroničnih bolezni, ki so pogosto povezani z nezdravim življenjskim slogom. Posameznikom je na voljo vključitev v skupinske programe, ki se brezplačno izvajajo v zdravstvenovzgojnih centrih zdravstvenih domov po vsej Sloveniji, in so namenjeni opuščanju kajenja, zdravi prehrani, zdravemu hujšanju, gibanju. Individualno svetovanje je omogočeno tudi tveganim pivcem alkohola.

Opustitev škodljivih navad je za izboljšanje zdravja nujna, poudarja sogovornica. »Ko razmišljamo, kaj lahko storimo za svoje zdravje, je ena od pomembnih odločitev tudi ta, da se odzovemo vabilu na preventivni pregled. In če nas zdravnik napoti v program svetovanja za zdravje v zdravstvenovzgojnih centrih, se ga udeležimo.«

Kakšen je odziv na preventivne programe v Cerknem?

V Zdravstvenem domu Idrija so z odzivom občanov Cerknega na preventivne programe zadovoljni, saj se ta v zadnjem času celo izboljšuje. Delavnic Centra za promocijo zdravja (Cindi) se udeleži približno polovica vabljenih. Napotitev v te delavnice je relativno malo, saj posamezniki precej informacij dobijo že pri medicinskih sestrah v referenčnih ambulantah. Vabilu programa ZORA se v občinah Cerkno in Idrija odzove okoli 70% vseh žensk, ki so vabljeni na preventivni

pregled v ginekološko ambulanto. Ženske iz Cerknega so bile v okviru programa DORA doslej vabljeni na pregled v Zdravstveni dom Vrhnika. Po podatkih koordinatorjev programa je bil odziv na vabila slab. Pričakovati je, da se bo od oktobra letos dalje število pregledanih žensk povečalo, saj bodo program DORA po novem izvajali v Idriji. Z odzivom oseb, ki so vabljeni na preventivne preglede za preprečevanje kroničnih bolezni v referenčne ambulante, so v Zdravstvenem domu Idrija več kot zadovoljni, saj se vabilu odzove večina, kar 98 % vabljenih. Po njihovih informacijah so tudi pacienti z obravnavo in načinom dela v teh ambulantah zelo zadovoljni.

»Pri preventivnem programu SVIT se Cerkno uvršča v sam slovenski vrh. Skupna odzivnost na program je v Cerknem 76% (v celotni Sloveniji 60%), in sicer pri moških 72% in pri ženskah celo 80%. Na tem mestu gredo čestitke tako občanom, ki so program sprejeli, kot tudi obema ambulantama družinske medicine, ki sta očitno naredili odlično delo pri promociji tega programa med prebivalci,« je povedala direktorica Zdravstvenega doma Idrija **mag. Urška Močnik**.

Na vprašanje, zakaj se nekateri ljudje vendarle ne odločajo za preventivne preglede, je odgovorila, da so razlogi različni. Ugotavlja, da je verjetno najpomembnejši razlog dejansko pomanjkanje časa. Eden od razlogov je prepričanje nekaterih ljudi, da teh storitev ne potrebujejo. Pri nekaterih pa morda takšni odločitvi botruje tudi strah. »Zdravstveni delavci posameznikom, ki se ne odzovejo, skušamo obrazložiti pomen programov in jih vendarle motivirati za udeležbo, vendar njihovo odločitev spoštujemo,« pojasnjuje. Poleg izvajanja preventivnih programov za ohranjanje telesnega zdravja so v Zdravstvenem domu Idrija letos izvedli dve delavnici s področja duševnega zdravja, in sicer o depresiji, eno od njih v Cerknem. Odziv vabljenih je bil 100%, njihovo zadovoljstvo menda tudi.

Preventiva na področju duševnega zdravja

Za razliko od preventive na področju telesnega zdravja je preventiva na področju duševnega zdravja v Sloveniji nekoliko manj razvita. In to kljub dejstvu, da možganske bolezni oz. motnje, ki vključujejo tudi: depresijo, tesnobne motnje, možganske kapi, psihoze, demence in bolezni odvisnosti, pomenijo

Mag. Marija Magajne

Prof. dr. Peter Pregelj

Mag. Urška Močnik

največji javnozdravstveni problem. Po izračunu v skladu z evropskimi merili, ki ga je opravila skupina slovenskih psihiatrov in nevrologov, med njimi prof. dr. Peter Pregelj, je imela leta 2010 tretjina prebivalcev Slovenije eno ali več možganskih bolezni oz. motenj. Skupni stroški zdravljenja teh bolezni in motenj v Sloveniji so bili leta 2010 ocenjeni na 2,5 milijarde evrov, kar pomeni 32% vseh zdravstvenih stroškov oz. 7% bruto domačega proizvoda. Zdravljenju možganskih bolezni oz. motenj je bilo istega leta namenjenih dobrih 18% vseh izdanih zdravil v Sloveniji.

Splošno velja, da lahko preventivno k ohranjanju lastnega psihičnega zdravja največ prispevamo z učinkovitim obvladovanjem stresa. Tudi s tovrstnimi ukrepi pa ni mogoče preprečiti vseh psihičnih motenj, saj pomembno vlogo na tem področju igrajo tudi genski dejavniki, pojasnjuje psihiater **prof. dr. Peter Pregelj**, predstojnik Katedre za psihiatrijo na Medicinski fakulteti v Ljubljani: »Za svoje duševno zdravje lahko učinkovito poskrbimo tudi tako, da pravočasno prepoznamo znake duševne motnje oz. bolezni in poiščemo pomoč. Če psihične težave opazimo pri sebi, je prav, da jih vzamemo resno in obiščemo zdravnika, kot bi to storili pri katerikoli drugi bolezni. Prav je tudi, da sprejmemo nasvete bližnjih in jih ne jemljemo zlonamerno, pač pa kot pomoč.«

Motnje na področju duševnega zdravja se lahko kažejo kot: **motnje spanja** (premalo spanja ali prekomerna zaspanost; ob tem

je potrebno poudariti, da motnje spanja ne pomenijo nujno pokazatelja duševne motnje ali bolezni), **izrazita žalost**, ki ni povezana z razlogom, kot je npr. smrt bližnjega, **misli, ki nimajo stika z realnostjo** in lahko kažejo na psihotične motnje, **motnje spomina**, ki lahko pri starejših nakazujejo prve znake demence. V primeru vseh večjih odstopanj na področju psihičnega zdravja je potrebno poiskati pomoč zdravnika. ■

20 let dela za trideset državnih naslovov

Ana Hadalin

Organizirano plavanje v Cerknem letos zaokroža trideset let. Začetni plavalni krožek je kmalu nasledil uradno ustanovljeni Plavalni klub Cerkno. Delu z mladimi plavalci se je že ob začetku delovanja kluba posvetil **Marjan Kužel**, dolgoletni trener, ki je ob letošnjem jubileju sklenil, da trenersko delo preda naslednikom.

Odločitev je padla po dveh desetletjih dela s številnimi generacijami plavalcev, ki so vselej pomembno vplivali na razmerja v samem vrhu slovenskega plavanja. »Ni mi lahko, sploh po dvajsetih letih nepretrganega dela z mnogimi talenti. A čas je, da izziv prepustim

mlajšim generacijam«, pravi Marjan Kužel, ki je Cerkljane na prvo tekmovalje odpeljal leta 1995, ko je bil klub prvič po ustanovitvi registriran pri Plavalni zvezi Slovenije.

Štiristo tekmovalj in preko štiristo odličij je na prvi pogled morda zgolj suhoparen statistični podatek, ki pa Plavalni klub Cerkno v slovenskem športnem prostoru, sploh glede na majhnost okolja, v katerem vzgaja nove generacije plavalcev, postavlja visoko na lestvico. Pravzaprav povsem ob bok tistim, ki so po številu plavalcev,

trennerjev, višini proračuna in pogojih za treninge s cerkljanskim klubom popolnoma neprimerljivi.

Preko tisoč otrok, ne le Cerkljanov, je doslej pod vodstvom druge gonilne sile kluba,

Ane Hadalin, pridobilo znanje v plavalni šoli. Mnogo se jih je nato odločilo za nadaljevanje v tekmovalnem programu kluba. A ta ne dovoljuje polovičarstva, ne pri plavalcih ne pri trenerjih. Prav zato se je klub nenehno srečeval s kadrovskimi težavami, saj je večina domačega kadra, ki so ga izobrazili za delo z mladimi plavalci, zaradi študija zapustila domači kraj in priložnosti, tudi v plavalnem športu, iskala drugje.

Ob svoji osnovni dejavnosti je klub aktiven tudi pri organizaciji tekmovalj. Vsako leto v Cerknem poteka področno prvenstvo v plavanju za primorsko regijo.

Organizirajo miting primorskih plavalnih klubov. Sodelovali so tudi pri organizaciji državnega prvenstva za slepe in slabovidne ter v začetku tudi predkol PZ Slovenije za gorenjsko regijo.

Prvi uspehi

S prvimi vidnejšimi rezultati je v 90. letih začela **Mojca Bevk**, ki se je na državnih prvenstvih redno uvrščala v finala. Prve kolajne z državnih prvenstev pa so se v klubu veselili leta 1999, ko je **Tamara Obid** v

Mariboru osvojila srebro na 100 m prsno in bron na 200 m prsno. Tretjo kolajno z velikih tekmovalj je priplavala **Vanda Podobnik**; osvojila je tretje mesto v disciplini 200 m prsno. Tudi mnogi drugi plavalci so se v tem obdobju odlično izkazali na mednarodnih mitingih in se domov vračali z različnimi barvami odličij.

Medalje Mihe Kovača

Na prelomu tisočletja je prišlo obdobje **Mihe Kovača**: državni rekord, 25 naslovov državnega prvaka, 16 srebrnih in sedem bronastih medalj, osem osvojenih mednarodnih mitingov in pet rekordov. Kovač je prvi plavalec, ki je na močnem mednarodnem mitingu Ježek zmagal v prav vseh disciplinah. Največji reprezentančni uspeh je bilo četrto mesto v njegovi paradni disciplini 50 m delfin na mednarodnem tekmovalju v Bratislavi.

V zadnjem obdobju izstopajo uspehi **Anje Sedej**, ki je trikrat osvojila naslov državne prvakinje, štirikrat je bila državna podprvakinja, osvojila je 12 bronastih kolajn in z različnih turnirjev prinesla še 45 kolajn. **Petra Klasič** se je enkrat okitila z naslovom državne prvakinje, sedemkrat je bila druga in enkrat tretja, postala je tudi skupna zmagovalka mednarodnega tekmovalja Ježek; v njeni zbirki je več kot 30 kolajn. **Žan Mavrič** se ponaša z bronom na državnem prvenstvu in še vrsto drugih kolajn z mednarodnih tekmovalj.

Kako naprej?

Anja Sedej bo letos zaradi šolanja v Kranju

zastopala barve plavalnega kluba Triglav Kranj, Žan Mavrič bo zastopal ljubljanski klub Delfin. A na obzorju je že nova obetavna generacija plavalcev, ki tudi na tekmah že osvajajo kolajne. Želja kluba je, da bi ti plavalci nadaljevali s plavanjem in v Cerkno prinesli še več odličnih rezultatov.

Delovanje bo še naprej usmerjeno tudi v vzgojo mladih vaditeljskih in trenerskih kadrov ter izobraževanje staršev za vlogo plavalnih sodnikov. Doslej so na treh seminarjih izobrazili 35 sodnikov. Ti klubu močno olajšajo delovanje, saj je treba v primeru, da za državno prvenstvo klub ne more zagotoviti svojega sodnika, Plavalni zvezi Slovenije plačati nadomestilo v višini najmanj 60 evrov za posamezno tekmovalje.

Želijo večjo podporo okolja

Predstava javnosti, da je plavanje poceni šport, je napačna. Večino denarja, ki ga Plavalni klub Cerkno prejme iz občinskega proračuna, nameni za plačilo najemnine bazena. Ob nekaterih redkih sponzorskih sredstvih bi bil obstoj kluba brez finančne podpore staršev pod velikim vprašajem. Poleg honorarja za delo trenerjev in vaditeljev, ki sicer nikakor ni primerljiv s tistimi v večjih klubih, je namreč potrebno zagotoviti sredstva za prevoz na tekme in bivanje v oddaljenih krajih, vsak posamezen opravljen start na tekmovaljih spet predstavlja dodaten strošek, obnavljati je treba tudi sodniške, vaditeljske in trenerske licence. Večja podpora domačega, relativno zdravega gospodarskega okolja, bi bila tako izjemnega pomena. ■

Kolajne Nuše Jeram

Med 25. in 30. avgustom 2015 je slovenska reprezentanca v orientacijskem teku nastopila na prvenstvu jugovzhodne Evrope (SEEEOC), ki ga orientacisti sami največkrat imenujejo kar Balkansko prvenstvo. Na tekmovalju, ki je potekalo v Banskem v Bolgariji in na katerem je nastopilo enajst držav, je z več osvojenimi medaljami slovenska reprezentanca dosegla enega največjih uspehov na tem tekmovalju. Še posebej se je izkazala **Nuša Jeram**, ki je osvojila štiri kolajne: tri v posamični

konkurenci med mladinkami in eno v članski štafeti. Iz Orientacijskega kluba Azimut so reprezentančne barve poleg Nuše Jeram zastopali še: **Lara Gantar** (W18), **Peter Tušar** (M20), **Mark Bogataj** (M18), **Rok Močnik** (M21) in **Gregor Hvala** (M20).

Rezultati: Sprint: Lara Gantar 11. mesto, Mark Bogataj 18. mesto, Nuša Jeram 2. mesto, Peter Tušar 10. mesto, Gregor Hvala 16. mesto, Rok Močnik 23. mesto.

Srednje: Lara Gantar 11. mesto, Mark Bogataj 5. mesto, Nuša Jeram 3. mesto, Peter Tušar 8. mesto, Gregor Hvala 13. mesto, Rok Močnik 24. mesto.

Dolge: Lara Gantar 7. mesto, Mark Bogataj 16. mesto, Nuša Jeram 2. mesto, Rok Močnik 19. mesto.

Zadnji dan prvenstva so potekale štafete, pri katerih je Lara Gantar skupaj z Moniko Ravnikar in Zalo Zavrl (obe OK Komenda) v kategoriji W18 osvojila 2. mesto, medtem ko je Nuša Jeram skupaj z Ajdo Flašker (OK Komenda) in Mojco Flerin (Kamniški OK) v kategoriji W21 osvojila 3. mesto. (AP) ■

Alpinisti trenirajo doma

Večletna želja športnih plezalcev in tistih, ki jih navdušuje plezanje v mogočnih ostenjih gora je dočkala svoj epilog. Uspešna prijava Občine na razpis Fundacije za šport in posluh Osnovne šole, da je del tribune v veliki telovadnici odstopila za postavitev umetne balvanske stene, sta bila pomembna dejavnika za realizacijo želja plezalcev. Skupaj s strokovno usposobljeno ekipo NUBS Climbing, ki ima večletne izkušnje s področja izdelave plezalnih

sten, so pričeli z načrtovanjem. Načrtovanju je sledila postavitev konstrukcije, postavitvi pa opremljanje, za katerega so poskrbeli člani Alpinističnega odseka Cerkno. Stena, s katero želijo približati svet vertikale vsem generacijam, ki jih zanima športno plezanje, postaja vedno bolj pisana in pridobiva na funkcionalnosti, za kar so poskrbeli oprimki podjetja Samsara. Plezalna stena omogoča trening v Cerknem, zato za alpinistični odsek predstavlja zelo pomembno pridobitev. (TJ) ■

Foto: Andrej Trpin, Tjaša Jurman

V Sloveniji lahko greš vsak dan na dopust

Helena Pregelj Tušar

Benedicte Callebaut se je pred desetimi leti iz Genta v severnem, flamskem delu Belgije, preselila v Cerklno. Njeni prijatelji, ki so že obiskali Slovenijo, so bili navdušeni, saj jim je v spominu ostala čudovita slovenska narava. Drugi, ki so o Sloveniji vedeli malo, pa so se odzvali z zaskrbljenostjo: dežela je nevarna, tam še vedno divja vojna! Benedicte je vedela, da to ne drži. Vseeno pa jo je zelo presenetilo, ko je na enem prvih sprehodov po Cerkljanskem naletela na množico ljudi z noži! »Vihteli so jih v rokah, z njimi vrtali po tleh, kar se mi je zdelo zelo čudno,« se spominja. Bila je pomlad in Cerkljani so nabirali regrat. Tudi v Belgiji raste, a tam nikomur ne pride na misel, da bi 'plevel' jedel v solati.

Pred prihodom v Slovenijo je Benedicte opravljala nadvse zanimiv poklic. Izdelovala je replike čembalov in predhodnikov klavirjev (pianoforte), kakršne so igrali pred dvesto, tristo leti. »Mnogi sodobni pianisti želijo skladbe Bacha, Mozarta, Beethovna, Haydna izvajati na inštrumentih, kakršne so poznali, ko je ta glasba nastala,« pripoveduje. V podjetju,

Foto: osebni arhiv

pri katerem je bila zaposlena, so inštrumente izvažali po vsem svetu. Izdelava preprostejšega modela, pojasni Benedicte, zahteva štiri, izdelava bolj zapletenega pa kar šest do dvanajst mesecev dela. Za vsak nov

inštrument je moški del ekipe najprej izdelal leseno ohišje. Ko je bila resonančna plošča v inštrumentu, je z delom nadaljevala Benedicte. Pritrdila je strune in izdelala cel mehanizem. Za pianoforte je kladivca oblekla v različne plasti usnja, za čembalo oblikovala trzalice, da bi tako poiskala najlepši zvok. Poskrbela je za prefinjen zunanji okras z vzorci iz furnirja in poslikavo.

»Ko sem na koncertih poslušala svoje inštrumente, sem točno vedela, kje smo imeli pri izdelavi težave. Imela sem tremo, tako kot pianist! Kakor si pianist želi popolno izvedbo, sem tudi sama želela popolnost zvoka ob igranju inštrumenta. V tej službi sem bila presrečna. Bila je čisti užitek.« Delo bi verjetno opravljala še danes, a spoznala je **Borisa**, Cerkljana, ki je kot ladijski inženir služboval v Belgiji.

'S slovenščino nimam težav'

»Odnos na daljavo lahko vzdržuješ eno leto, dve leti,« pravi Benedicte: »Odločitev ni bila lahka. Pustiš svojo družino, prijatelje, službo, svoj kraj, male navade, zaradi ene osebe, ki jo ljubiš.« Kljub temu, da ima rada izzive, ji je bilo ob prihodu v Slovenijo zelo hudo. »Preseliti se v drugo državo pomeni nekaj popolnoma drugega kot biti le na dopustu. Naenkrat sem bila sama v hiši, nikogar nisem poznala, nisem znala jezika. Po večmesečnem učenju slovenščine sem bila prepričana, da bom nekaj že razumela. A ob prihodu v Cerklno nisem razumela ničesar. Ljudje so govorili hitro in v narečju. Zunaj je deževalo, okoli mene sami hribi. Počutila sem se zaprta v luknji. Če bi šla čez hrib, bi se znašla

v drugi luknji. Domotožje je bilo še večje, ker je tik po selitvi zbolel in umrl moj oče.«

Z učenjem jezika je nadaljevala, saj je vedela, da bo le tako lahko navezala lepe stike s sokrajanji. »Čeprav je imel moj učbenik naslov 'S slovenščino nimam težav', sem jih imela na začetku kar precej. Spomnim se, kako mi je nekoč gospa v uradni pisarni rekla: 'Patl baste dabil patrdil' pa pušt, a ne.' Dolgo sem – besedo za besedo – razmišljala, kaj mi je želela povedati!« Danes Benedicte odlično govori slovensko. Pravi, da celo sanja enkrat v slovenščini, drugič v flamsčini, tretjič v francoščini.

Dobri ljudje s skrito toplino

V Cerknem se počuti sprejeto in o Cerkljanih pove, da so zelo dobri ljudje: »Znajo presenetiti. Marsikdaj dobim pred vrati bučke, paradižnik, krompir. Večkrat ne vem, kdo mi je to dal. Vem pa, da je bilo dano s srcem. Ljudje imajo v teh krajih v sebi toplino, a precej skrito. Dokler te ne poznajo, se težko odprejo.«

Odkar živi v Sloveniji, se ne ukvarja več z izdelavo glasbil, uresničuje pa druge želje in sanje. Dve leti se je izobraževala pri Hospicu in kot prostovoljka delala na taborih za žalujoče otroke ter spremljala umirajoče. Pri tem se je marsikaj naučila. Ne o smrti, pravi, pač pa o življenju. Eno leto je delala za belgijsko televizijo, ki je snemala oddaje o vstopu Slovenije v Evropsko unijo. V okviru projekta Unicefa je otrokom v vrtcih na Obali z glasbo približala Belgijo. Svojo domovino je predstavila tudi v cerkljanski knjižnici. Danes pomaga otrokom odkrivati svet glasbe in razvijati veselje do inštrumenta. Tudi sama je namreč igranje klavirja vzljubila že v otroštvu. Njen praded **Franz Uyttenhove** je bil skladatelj. Še danes, ko se vrne domov v Belgijo, pri družinskem klavirju uživa ob igranju v duetu s svojo mamo.

Obožuje delo v naravi

Poleg glasbe je Benedicte v mladosti vzljubila tudi naravo, ki jo je v Sloveniji popolnoma očarala. »Slovenska narava je pravi biser. Tega kar ne morem dovolj poudariti. Soča je tako lepa, ganljiva, zaljubila sem se vanjo. Ko se povzpnem nad dva tisoč metrov, se počutim kot doma. Morda se lepota narave zavedam bolj kot marsikateri Slovenec, ker v Belgiji tega nimamo. Ljudje mi pravijo, da so Belgijci bolj bogati. Če ti bogastvo pomeni samo denar, potem to drži. A sama mislim, da bogastvo nosiš v srcu, ne v denarnici. Ko pogledam slovensko naravo, si mislim: kakšno bogastvo! Belgijci bi dali vse, da bi jim bilo dosegljivo to, kar imate Slovenci.

Foto: osebni arhiv

Vsak dan lahko greste za dve, tri ure na dopust.« Obožuje tudi delo v naravi: nabiranje oljk pri sorodnikih na Obali, grabljenje sena, nabiranje zelišč, čemaža. Tudi regrat se danes znajde na njeni mizi, čeprav se ji je sprva zdel nenavaden.

Včasih reče, da je iz Albanije

V pogovoru se dotakneva razlik med ljudmi ene in druge dežele. Kako Slovence vidi Benedicte? »Za vas je značilno, da radi pomagate drugim. Pri nas bi ljudje pričakovali plačilo. Slovencem pa je logično, da pomagate, ne da bi kaj pričakovali v zameno. Lepo se mi tudi zdi, da me tu vsi pozdravijo, celo otroci, ki me ne poznajo.« V Belgiji se je počutila bolj anonimno, kar pa je včasih tudi prednost: »Tu me moti, da se ljudje pogosto bolj ukvarjajo z življenjem drugih kot s svojim lastnim življenjem.«

Pri Slovencih pogosto naleti na predsodke: »Če rečeš, da prihajaš s severa, te vsi spoštujejo. Če rečeš, da si z juga, si takoj manj vreden. Tega ne razumem. Zato včasih namenoma rečem, da sem iz Albanije in potem opazujem reakcijo.« Opaža, da se Slovenci precej glasno pogovarjamo. Ko še ni znala jezika, je mislila, da se ves čas kregamo. Zdimo se ji tudi precej vraževerni. In zelo delovni, vendar si po njenem mnenju privoščimo premalo sprostitve in uživanja. Kot bi pozabljali, kaj je v življenju bistveno. V primerjavi z Belgijci tudi zelo

veliko prenesemo. »Slovenski delavci delajo veliko za majhen denar. Če bi bilo v Belgiji tako, bi že zdavnaj protestirali in stavkali. Slovenci pa vse nekako sprejemajo, čeprav se z marsičem ne strinjajo. Če v Belgiji pošteno delaš, lahko varčuješ, tu pa marsikdo živi le iz meseca v mesec.«

Velike razlike med Belgijo in Slovenijo vidi tudi v zdravstvenem sistemu: »V Sloveniji je vse lepo in prav, dokler si zdrav. Nikoli ne bom razumela čakalnih dob. V Belgiji za vsak pregled, tudi preventivni, prideš na vrsto v enem tednu. Imamo več bolnišnic kot tu. Samoplačniških zdravstvenih storitev ne poznamo. Ker sem imela v Sloveniji nekaj slabih izkušenj z zdravstveno oskrbo, sem šla letos na operacijo raje v Belgijo.«

Spremenila bi zemljevid

V Sloveniji Benedicte najbolj pogreša mamo, sestre in prijatelje. Med njimi **Maryse**, ki jo je letos spoznala v bolnišnici in jo med okrevanjem po operaciji navduševala z zgodbami o Sloveniji. Pogreša tudi večjo odprtost in družabnost pri ljudeh, pa ravne ceste, kolesarske steze in občasno eno pravo belgijsko pivo. Pravi, da zdaj ne ve več, ali je njen dom v Belgiji ali v Sloveniji: »Mislim, da imam zdaj kar dva doma. Enega v Belgiji in enega v Sloveniji. Te zanima, kaj bi spremenila? Zemljevid, da bi moji dve državi ležali bližje druga drugi.« ■

Smukávc

Polona Kavčič

Iz iznajdljivosti, ki je bila potrebna, in borbe za preživetje so skozi zgodovino na Cerkljanskem nastajale skromne jedi v številnih različicah in kombinacijah s sadjem, zelenjavo, stročnicami in žitaricami. Njihova priprava je bila enostavna in na začetku stoletja še brez gospodinjskih aparatov. Ena izmed prepoznavnih jedi idrijsko-cerkljanske regije, je smukávc.

Foto: Hotel Cerčno

Smukávc je jed iz različne priložnostne zelenjave: zelja, radiča, ohrovt, špinaca, repnih listov, lahko tudi kopriv. Kot enolončnica ali priloga se na mizah pojavlja od pomladi do jeseni in je še vedno naša pogosta vsakdanja jed. Pripravljamo redkejšega, kot samostojno jed (juho), ali gostejšega, kot prilogo mesu. Ena od interpretacij pravi, da ime izhaja iz načina priprave, saj je zeljnate liste potrebno osmukati.

Kot dediščinsko kuhinjo svojega okolja bi ga morali v sezoni ponujati vsi gostinski lokali v regiji. Hotel Cerčno je letos pripravil že peto tekmovanje v kuhanju najboljšega cerkljanskega smukávca. Omenjeno tekmovanje je vsekakor korak naprej k večji prepoznavnosti jedi in skrbi za njeno ohranjanje.

Slovenci poznamo več različic te jedi. Na Idrijskem in Cerkljanskem kuhamo smukávc, ki pa ga – v šali rečeno – v Idriji jedo z žlico, v Cerknem pa včasih zaradi gostote tudi z vilicami. Na Gorenjskem kuhajo smukávcu podobno jed, ki se imenuje govnač ali prėsnek, ki je prav tako samostojna jed ali priloga h kuhani govedini ali pečenki.

Smukávc je pogosto omenjen v različnih virih. Med njimi se najde tudi kakšna zanimivost, kot na primer, da so boljši ohrovt, ki so ga nekdaj na Cerkljanskem sadili tudi med koruzo, kuhali za smukávc, slabšega pa za svinje (vir iz zapiskov Orlovih ekip, ki so leta 1954 raziskovali na Cerkljanskem).

Smukávc se v vsaki vasi pripravlja na svoj način. Vsaka gospodinja pozna svoj način priprave. Težko je reči, kateri je najboljši. Zagotovo tisti, katerega okusa smo najbolj vajeni. ■

KI NUCAMA:

- 1 kila wačiščenih ziwnatih listav (še bulš sa bierze)
- 4 kile waluplenga krempirje
- 6 strakaw česnka
- sol
- paper
- zasika al pa wabila

Smukavca je na ta veliko dast za 20 ldi.

KAKU SPRAJMA SMUKAWC UKOP:

Zivnate al pa bierzne liste waperema, wadstranma wasrejdna žila, mpa pal narižema na rizance kot za salata. V ma vejčmu lancu tu skuhama. Aja, ma wasalima, mpa kuhama dabra ura. Hkratu kuhama tud waluplen, na kocke narizan krempir. Pal pa zejle mpa krempir wadlijema, vsaku paseb finu zmočkama, pal pa zmišema. Dadama tulk wade, de je še dabr guostu. Začinma z narizanm česnam, salju mpa papram. Aja, na smima pa pazabit še na wabila, ka je prej pacrema. Smukawc pastrizema gark, zlo pa zrawn paše wacwirkajca al pa kešna slana pajtička.

Sewide je pa triba kuhat z dabra ule, mpa lubiznije, ka tu se na vakusu zlo pazna.

DUOBR TEK!

Napisale: dvi kuharc z Lazca, članic DLG Stari meh Lazec, Andreja Jereb in Marjeta Simonič

Kupujemo lokalno

Polona Kavčič

Foto: Tina Koder Grajzar

Foto: Tadej Rupnik

Foto: foto prepelica

11. KMEČKA TRŽNICA 2015

Tržnica lokalnih pridelkov in izdelkov kmetij iz idrijskega in cerkljanskega podeželja

Sobota, 10. 10. 2015

8:00 – 12:00

Mestni trg, Idrija

Več o programu prireditve na: www.icra.si

FB Pokrita tržnica Idrija

Organizator: ICRA d.o.o. Idrija. Prireditelji: Občina Idrija in Občina Cerčno.

Rokavice Woollace

Tople pletene rokavice z dodatkom ročno klekljane idrijske čipke so v celoti izdelane iz 100% slovenske ovčje volne. Sodoben in oblikovno dovršen izdelek odlikuje inovativna uporaba volne in tehnologije klekljanja. Čipka, sklekljana iz debele volnene niti, in še prej izris vzorca predstavljata pri delu poseben izziv.

Barva: naravna (kot na sliki) ali po dogovoru.

Velikost: S/M/L

Ponudnik: Tina Koder Grajzar, samozaposlena v kulturi, oblikovalka tekstilij in oblačil, Bežigrad 17, 1000 Ljubljana, M: 031 285 386, E: info@idrijalace.org, Prodajna galerija Krakovska ulica 22, Ljubljana / Renata Nagode, osebno dopolnilno delo, Idrijski log 1, 5274 Črni Vrh nad Idrijo, M: 031 479 769

Cena: 32,00 EUR

Kje lahko izdelek kupimo? Po predhodnem naročilu pri izdelovalkah.

Zaboj jabolk

Kmetija V Gradiš je družinska kmetija, ki se s sadjarstvom ukvarja od leta 1994. Poleg intenzivnega nasada jabolk sort: Gala, Elstar, Zlati delišes, Idared in Jonagold imajo tudi sorte jabolk: Kanada, Kosmačka, Kardinal, Carjevič in Bobovec. Kupite lahko jabolka sort: Gala, Elstar, Zlati delišes, Idared, ki so pridelana v sadovnjakih pod Poreznom, v vasi Trebenče. Oblikujejo se po sočnosti in obarvanosti.

Količina: 10 kg ali 15 kg

Ponudnik: Kmetija V Gradiš, Ana in Srečo Čufer, Trebenče 14, 5282 Cerčno, M: 041 692 460

Cena: 10,00 EUR ali 15,00 EUR

Kje lahko izdelek kupimo? Po predhodnem dogovoru na kmetiji V Gradiš in občasno na Pokriti tržnici v Idriji.

Prepeličja jajca

Marija Bevk se z rejo japonskih prepelic ukvarja pet let. Surova prepeličja jajca lahko pripravimo na zelo različne načine. Lahko jih pečemo, kuhamo, jemo surove ali pa tudi vložene. Uporabljamo jih lahko tudi za okrasitev jedi. Za eno kokošje jajce lahko predvidite štiri do pet prepeličjih jajc.

Količina: 20, 30, 50 kosov ali poljubno.

Ponudnik: Marija Bevk, Dolenji Novaki 14a, 5282 Cerčno. M: 032 433 500

Cena: 0,16 EUR/kos

Kje lahko izdelek kupimo? Pri ponudnici po predhodnem dogovoru, občasno na Pokriti tržnici v Idriji in Kmečki tržnici v Cerknem.